

ความรู้เกี่ยวกับการค้าเงินตราต่างประเทศและธุรกรรมในตลาดเงินของธนาคารพาณิชย์

การค้าเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์เป็นการซื้อขายเงินตราระหว่างกันในตลาดซึ่งไม่มีศูนย์กลางหรือตัวคนที่แน่นอน โดยตลาดแบบนี้จะมีการติดต่อซื้อขายกันผ่านระบบข่ายงานโทรศัพท์ (Net work of telephone) เช่นทางโทรศัพท์ (Telephone) หรือโทรพิมพ์ (Telex) รวมทั้งการซื้อขายผ่านระบบรอยเตอร์ (Reuter Dealing System) การซื้อขายแลกเปลี่ยนจะกระทำกันตลอด 24 ชั่วโมงบนเว็บบันได ตามเขตแบ่งเวลาของโลก (Time zone) ที่มาของการซื้อขายเงินตราต่างประเทศจะเกิดจากการทำการค้าขายสินค้าหรือบริการระหว่างประเทศ การลงทุนในต่างประเทศ การรับฝากเงิน การกู้ยืมเงิน การชำระหนี้ และการโอนเงินระหว่างประเทศ เป็นต้น

ธนาคารพาณิชย์ที่ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ (International Banking) มักจะเริ่มต้นจากการทำการค้าผ่านธนาคารตัวแทนในต่างประเทศ (Correspondent Bank) ก่อน โดยเปิดบัญชีไว้กับธนาคารตัวแทนนั้น ขึ้นต่อก็คืออาจเปิดสำนักงานตัวแทน (Correspondent Office) ขึ้นมา ซึ่งยังทำธุรกิจอะไรไม่ได้มาก นอกจากการรวบรวมข้อมูลและเก็บข้อมูลส่งไปให้สำนักงานใหญ่หรือสาขาที่อยู่ใกล้เคียงกันเท่านั้น ขึ้นต่อก็คืออาจเปิดเป็นตัวแทน (Agencies) ซึ่งสามารถรับฝากเงินและให้กู้ยืมได้ แต่ต้องเป็นเงินจำนวนสูง ในบางประเทศอาจจะระบุจำนวนขั้นต่ำที่จะให้กู้ยืมได้ ต่อมาก็เปิดเป็นสาขา (Foreign Branches) สามารถดำเนินธุรกิจได้ เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไป โดยจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายการธนาคารของประเทศที่ตั้งสาขานั้น

การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในรูปแบบตรา เหรียญกษาปณ์ต่างประเทศ เช็คเดินทาง ตั๋วสัญญาใช้เงินหรือตั๋วแลกเงิน และธุรกิจด้านการชำระเงินระหว่างประเทศในรูปแบบของบัญชีที่มีไว้ระหว่างกันของธนาคาร ซึ่งเป็นเรื่องของการโอนสิทธิเรียกร้องอันพึงได้ซึ่งเงินตราต่างประเทศจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ที่ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างกันจะเป็นในรูปแบบของบัญชีเงินฝากที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

ตลาดเงินตราต่างประเทศ (Foreign exchange market)

การดำเนินธุรกิจทั้งภายในและนอกประเทศจะต้องประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ การชำระเงินระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง การชำระเงินจะทวีความยุ่งยากมากขึ้น หากเป็นการชำระเงินระหว่างประเทศซึ่งใช้เงินตราต่างประเทศสลับกัน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการชำระเงินระหว่างประเทศ ตลาดเงินตราต่างประเทศจึงถูกสร้างขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งรวมอุปสงค์และอุปทานของการซื้อขายเงินตราสกุลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า และผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจระหว่างประเทศไม่ต้องประสบปัญหาในการหาซื้อเงินตราต่างประเทศจากผู้ถือเงินตราสกุลนั้นโดยตรง หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เป็นแหล่งที่จะปรับอุปสงค์และอุปทานในตลาดเงินตราให้สอดคล้องกัน กล่าวคือ หากมีอุปสงค์มากกว่าอุปทานในขณะหนึ่งขณะใดก็จะสามารถกู้ยืมในตลาด แต่ถ้ามีอุปทานมากกว่าก็จะมีการนำเงินนั้นไปลงทุนได้

การดำเนินงานของระบบการเงินระหว่างประเทศจะดำเนินไปได้โดยสะดวกก็เนื่องจากมีโครงสร้างทางสถาบันที่เรียกว่าตลาดเงินตราต่างประเทศ เชื่อมโยงแผ่ขยายไปทั่วโลก และสามารถทำการซื้อขายต่อเนื่องกันได้ตลอด 24 ชั่วโมง ตลาดที่สำคัญได้แก่ตลาดลอนดอน นิวยอร์ก โตเกียว ซูริก แฟรงค์เฟิร์ต ฮองกง สิงคโปร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ครอบคลุมตามเขตแบ่งเวลาต่าง ๆ ทั่วโลก สำหรับตลาดเงินตราต่างประเทศที่อยู่ในเขตแบ่งเวลาเดียวกับประเทศไทย คือ ออสเตรเลีย ฮองกง สิงคโปร์ และโตเกียว นอกจากนี้ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การชำระเงินเติบโตอย่างรวดเร็วก็คือ ระบบการติดต่อสื่อสารที่มีความทันสมัยมากขึ้น จากเดิมที่ใช้โทรศัพท์ และโทรพิมพ์ มาเป็นการซื้อขายผ่านระบบรอยเตอร์ ซึ่งเป็นระบบสื่อสารข้อมูลทางจอภาพซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนืองตลอดเวลาของตัวเลขอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดการเงินทั่วโลก พร้อมทั้งแบ่นพิมพ์สำหรับป้อนข้อมูลเพื่อทำการซื้อขาย ทำให้สามารถติดตามราคาและทำการซื้อขายได้อย่างรวดเร็ว

ในปัจจุบันระบบการเงินในต่างประเทศกระทำผ่านระบบรอยเตอร์ ซึ่งสามารถจะติดต่อซื้อขายกันได้โดยตรง ด้วยวิธีการป้อนข้อมูลผ่านเครื่องรอยเตอร์ เพื่อซื้อขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งระหว่างกัน การซื้อหรือขายสามารถตัดสินใจได้จากราคาเสนอซื้อและเสนอขายซึ่งธนาคารแต่ละแห่งเสนอราคา (Quote) ไว้ เมื่อตกลงซื้อหรือขายก็จะป้อนข้อมูลตอบหรืออาจมีการเสนอราคากันใหม่ก็ได้ ส่วนในประเทศไทยได้เริ่มนำระบบนี้มาใช้ติดต่อซื้อขายเมื่อปลายปี 2533 เมื่อตกลงทำการซื้อขายระหว่างกันแล้วจะมีการส่งค้ายืนยันไปยังคู่สัญญา และจะทำการส่งมอบเงินเมื่อถึงวันครบกำหนด ซึ่งคู่สัญญาแต่ละฝ่ายจะมีคำสั่งโอนเงินในรูปบัญชีเงินฝากในธนาคาร ให้กับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง โดยคำสั่งโอนเงินจะกระทำโดยทางโทรพิมพ์ หรือทางสวิตช์ (S.W.I.F.T.

หรือ Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication)*
ปัจจุบันตลาดเงินตราต่างประเทศของไทยได้มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น จากเดิมที่มีรายการซื้อขาย
ทันที (Spot) และรายการซื้อขายล่วงหน้า (Forward Outright) มาเป็นการทำรายการซื้อ
ขายโดยวิธี Swap** มากขึ้น นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ยังได้มีการนำบริการทางการเงินใหม่ ๆ
มาเสนอบริการเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงแก่ลูกค้า เช่น Currency Swaps, Interest
Rate Swaps, Currency Options, Interest Rate Options เป็นต้น ซึ่งจะช่วยขยาย
ตลาดออกไปได้ในระยะยาว หากลูกค้ามีความรู้ด้านนี้มากขึ้น

ตลาดเงินและตลาดเงินระหว่างประเทศ (Money Market and Foreign Money Market)

ตลาดเงิน (วัฒนธรรม พังบุญ ๗ อยุธยา และพัชรราวลัย ชัยปาศิ, 2533) คือ ตลาดให้
กู้ยืมระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี หรือมีการซื้อขายกันโดยจ่ายเป็นดอกเบี้ย ตลาดเงินเกิดขึ้นจากความ
ต้องการของ 2 ฝ่าย คือฝ่ายหนึ่งต้องการเงิน และอีกฝ่ายหนึ่งมีเงินเหลือต้องการหาผลประโยชน์
แม้ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพียง 1 วัน 7 วัน หรือ 1 เดือนจนถึง 1 ปี อัตราดอกเบี้ยใน
ตลาดเงินจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ปริมาณเงินที่ซื้อขายกันแต่ละวันมีปริมาณสูงมาก ผู้อยู่
ในตลาดเงินจะไม่ถือเงินไว้เฉย ๆ แต่จะพยายามปล่อยเงินเพื่อหาผลประโยชน์ให้มากที่สุด ตลาด
เงินโดยพื้นฐานแล้วเป็นเรื่องของการรับฝากเงิน โดยมีต้นทุนในรูปของดอกเบี้ย แล้วปล่อยเงินนั้น
ออกไปโดยมีผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย เช่นเดียวกัน ดังนั้นตลาดเงินจึงเกี่ยวข้องกับเงินสกุล
เดียว เช่น รับฝากเงินบาทมาโดยมีต้นทุนร้อยละ 12 แล้วปล่อยให้กู้ร้อยละ 13 เป็นต้น ฉะนั้น
การดำเนินธุรกรรมในตลาดเงินต้องระบุให้ชัดว่าเป็นตลาดเงินสกุลไหน เช่น ตลาดเงินของบาท
ดอลลาร์ สรอ. เยน ฟรังก์สวิส หรือปอนด์สเตอร์ลิง เป็นต้น

ส่วนตลาดเงินระหว่างประเทศ (วัฒนธรรม พังบุญ ๗ อยุธยา และพัชรราวลัย ชัยปาศิ,
2533) คือตลาดให้กู้ยืมและรับฝากระยะสั้นในรูปของเงินตราต่างประเทศ ดังนั้นจึงเป็นตลาดที่มี
ความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับตลาดเงินตราต่างประเทศ ตลาดเงินระหว่างประเทศเป็นตลาดที่มี
การเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวของปริมาณเงินจำนวนมาก ตลาดเงินระหว่างประเทศที่สำคัญที่สุด
ได้แก่ตลาดของเงินยูโร (Euro-currency) ซึ่งเป็นตลาดที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรป แต่เงินที่มีบทบาท
ในตอนต้นคือเงินดอลลาร์ สรอ. ตลาดยูโร-ดอลลาร์ เกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ.1950-1960

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ค., หน้า 210.

** Swap ในที่นี้ เป็นข้อตกลงในการซื้อ/ขายทันทีซึ่งเงินตราต่างประเทศ พร้อมกับการขาย/ซื้อล่วงหน้าซึ่งเงินตราสกุลนั้น

เนื่องจากกลุ่มประเทศสังคมนิยมอันมีรัสเซีย เป็นแกนนำมีความวิตกว่า เงินลงทุนในประเทศสหรัฐอเมริกาอาจจะถูกอายัดไว้ ประเทศเหล่านี้จึงเริ่มนำเงินดอลลาร์ สรอ. ที่ถืออยู่ออกให้ธนาคารในทวีปยุโรปกู้ยืม เมื่อธนาคารในทวีปยุโรปได้นำเงินดอลลาร์ สรอ. นี้ ออกให้กู้ยืมและลงทุนต่อไป ตลาดเงินยูโรจึงเริ่มขยายตัว และเมื่อประจวบกับการผ่อนคลายมาตรการทางการเงินต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange control) ทำให้กระแสเงินทุนสามารถเคลื่อนไหวได้เสรีตามแรงดึงดูดของอัตราดอกเบี้ย หลังจากการเกิดของยูโร-ดอลลาร์ ต่อมาเงินสกุลอื่นก็มีค่าแข็งหรือมีข้อได้เปรียบในเรื่องอัตราดอกเบี้ยก็เริ่มออกไปมีบทบาทนอกประเทศ เช่น เงินปอนด์ เงินมาร์ค เงินเยน เงินฟรังก์สวิส เป็นต้น จึงสรุปได้ว่าเงินสกุลใดก็ตามที่ออกไปซื้อขายนอกประเทศของเจ้าของสกุลจะเรียกว่าเงินยูโร (Euro-currency)

ตลาดเงินระหว่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับกันมากที่สุด คือ ตลาดลอนดอน อัตราดอกเบี้ยเงินยูโร ที่ตลาดลอนดอนเรียกว่า London Inter-Bank Offer Rate (LIBOR) ส่วนทางด้านเอเชีย นั้น ตลาดสิงคโปร์เริ่มมีบทบาทภายใต้การสนับสนุนอย่างจริงจังของรัฐบาลสิงคโปร์ ทำให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางทางการเงินและเกิดตลาดของ Asian Currency Unit (ACU) ขึ้น อัตราดอกเบี้ยเงิน ACU ที่สิงคโปร์ เรียกว่า Singapore Inter Bank Offer Rate (SIBOR) การเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ยทั้ง LIBOR และ SIBOR นี้จะมีกลไกของตลาดเป็นตัวกำหนด กลไกที่มีความสำคัญได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลนั้น ๆ รวมทั้งแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศของเงินสกุลนั้นด้วย

ธนาคารพาณิชย์กับตลาดเงินตราต่างประเทศ

ธนาคารจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานระหว่างผู้เสนอซื้อและผู้เสนอขายเงินตราต่างประเทศ โดยมีแผนกค้าเงินตราต่างประเทศซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการแลกเปลี่ยนเงินจากสกุลหนึ่งไป เป็นอีกสกุลหนึ่ง โดยการซื้อขายทันที หรือซื้อขายล่วงหน้า การซื้อขายเงินตราต่างประเทศของธนาคารต่าง ๆ จะมีการกำหนดค่าแลกเปลี่ยนที่เป็นรูปแบบเดียวกัน (Uniform price range) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแต่ละสกุลจะถูกกำหนดขึ้นในตลาดค้าเงินต่าง ๆ ของโลกในแต่ละวัน ถ้าขณะใดขณะหนึ่งตลาดเงินตราต่างประเทศแห่งหนึ่งมีอัตราแลกเปลี่ยนต่างไปจากอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงินแห่งอื่น ๆ ก็จะทำให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากอัตราแลกเปลี่ยนที่ต่างกันนั้น เรียกว่า "Arbitrage" ด้วยเหตุนี้ธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศจะทำหน้าที่เป็นตัวปรับอัตราแลกเปลี่ยนในลักษณะของระบบการเงินเสรี

ธนาคารใหญ่ ๆ รวมทั้งธนาคารระดับท้องถิ่นซึ่งมีความชำนาญในการทำธุรกิจประเภทนี้ จะมีแผนกค้าเงินตราต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ค้าเงิน (Dealers หรือ Traders) ที่มีคุณภาพ

ส่วนธนาคารที่ทำหน้าที่เพียงเป็นตัวแทนซื้อขายเงินตราต่างประเทศให้ลูกค้าไม่ได้ทำธุรกิจค้าเงินตราต่างประเทศ ก็ไม่จำเป็นต้องเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ เพียงแต่จัดให้มีคนซึ่งมีความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในฐานะตัวแทนของลูกค้ากับธนาคารผู้ค้าเงินตราต่างประเทศ

เจ้าหน้าที่ค้าเงินจะต้องเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูงและต้องทำงานประสานงานกัน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะให้ผลดีและราบรื่นได้ก็ต่อเมื่อทุกคนละเว้นผลประโยชน์ส่วนตัว ในขณะที่ทุกคนกำลังติดต่อกับลูกค้านั้น ถ้าปรากฏว่ามีการซื้อหรือขายเงินเป็นจำนวนมาก ก็จำเป็นต้องเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนใหม่และต้องแจ้งให้ผู้ค้าเงินทุกคนทราบอัตราใหม่นี้ทันที ในการค้าเงินตราต่างประเทศจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ โทรศัพท์ โทรพิมพ์ สวิตช์ รอยเตอร์ เทเลเท็กซ์ เทเลเรท กระดานแจ้งอัตราแลกเปลี่ยน เครื่องคำนวณไฟฟ้า รวมทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการควบคุมฐานะเงินตราต่างประเทศ โดยหัวหน้าผู้ค้าเงินตรา (Chief dealers) ควบคุมเพื่อให้การปฏิบัติงานประจำวันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ธนาคาร

ในช่วงปี ค.ศ.1974 การค้าระหว่างประเทศมีความเจริญเติบโตสูงขึ้นและสามารถเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรี เป็นผลให้ธุรกิจการค้าเงินตราต่างประเทศเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างมาก อัตราแลกเปลี่ยนในภาวะลอยตัว (Floating) เปลี่ยนแปลงขึ้นลงอย่างมาก ก่อให้เกิดการเก็งกำไรจากการถือเงินตราต่างประเทศ ซึ่งทำให้บางธนาคารล้มละลายลง แต่ละประเทศจึงต้องกำหนดมาตรการทางการเงินและมีการออกกฎหมายควบคุมธนาคารพาณิชย์ในการทำธุรกิจการค้าเงินตราต่างประเทศ เป็นผลให้การดำเนินงานด้านการค้าเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ภาวะปกติ

ผู้มีส่วนร่วมในตลาดเงินตราต่างประเทศ

ผู้มีส่วนร่วมในตลาดเงินตราต่างประเทศสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

- กลุ่มธนาคารและสถาบันการเงินอื่น ๆ
- กลุ่มเอกชนและธุรกิจที่ประกอบธุรกรรมพาณิชย์และการลงทุน
- กลุ่มนักค้าและเก็งกำไร (Arbitragers และ Speculators)
- กลุ่มธนาคารกลางและหน่วยงานคลังของรัฐ

กลุ่มธนาคารและสถาบันการเงินอื่น ๆ ทำหน้าที่เป็นตัวกลางซื้อขายเงินตราต่างประเทศจากหรือให้กับลูกค้าของตน ตัวกลางเหล่านี้จะเป็นผู้ "ทำตลาด" (Make the market) ทั้งในแง่ทฤษฎีและในทางปฏิบัติ กล่าวคือตัวกลางเหล่านี้จะหากำไรจากการซื้อเงินตราต่าง

ประเทศในราคาเสนอซื้อ (Bid) และนำไปขายต่อในราคาเสนอขาย (Offer) การที่มีการแข่งขันกันซื้อขายโดยกลุ่มธนาคารและสถาบันการเงินต่าง ๆ ทั่วโลกทำให้ตลาดเงินตราต่างประเทศมี "ประสิทธิภาพ" (Efficient) ในทำนองเดียวกับตลาดหลักทรัพย์

กลุ่มเอกชนและธุรกิจ กลุ่มนี้ใช้บริการจากตลาดเงินตราต่างประเทศ เพื่อช่วยให้ธุรกรรมการซื้อขายและการลงทุนสำเร็จสมบูรณ์ กลุ่มนี้ประกอบด้วย ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก นักลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ระหว่างประเทศ บริษัทข้ามชาติ และกลุ่มนักท่องเที่ยว ตลาดเงินตราต่างประเทศมีความจำเป็นสำหรับกลุ่มนี้มาก โดยเฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ในการลงทุนและการพาณิชย์ ผู้มีส่วนร่วมกลุ่มนี้ยังใช้บริการของตลาดในแง่คุ้มกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนด้วย

กลุ่มนักค้ากำไรและเก็งกำไร กลุ่มนี้จะแสวงหากำไรจากตลาดเงินตราต่างประเทศ โดยตรง แรงจูงใจของกลุ่มนี้ผิดไปจากกลุ่มตัวกลางในประเทศแรก ทั้งนี้เพราะนักเก็งกำไรจะดำเนินกิจกรรมเพื่อผลประโยชน์ของตนโดยแท้ ซึ่งผิดไปจากกลุ่มแรกที่ดำเนินธุรกิจเพื่อบริการลูกค้าของตนอีกต่อหนึ่ง ขณะที่กลุ่มตัวกลางจะแสวงหากำไรจากช่วงความแตกต่าง (spread) ระหว่างราคาเสนอซื้อกับราคาเสนอขาย นักเก็งกำไร จะหากำไรจากการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาโดยทั่วไป ส่วนนักค้ากำไรจะหากำไรจากความแตกต่างในราคา ณ ตลาดต่าง ๆ ทั่วโลกในเวลาเดียวกัน

กลุ่มธนาคารกลางและหน่วยงานคลังของรัฐ กลุ่มนี้ใช้ตลาดเพื่อจัดหาหรือจัดสรรเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ตลอดจนเพื่อสร้างผลกระทบต่อราคาของสกุลเงินตราของประเทศตน แรงจูงใจของกลุ่มนี้ไม่ได้มาจากการแสวงหากำไร แต่เพื่อต้องการสร้างอิทธิพลต่อมูลค่าเงินตราต่างประเทศของเงินสกุลของประเทศเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนของประเทศโดยแท้

การเสนออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Quotations)

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หมายถึง อัตราที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันระหว่างเงินตราสองสกุล เช่น เงินตราต่างประเทศสกุลใดสกุลหนึ่งกับเงินบาท หรือเงินตราต่างประเทศสกุลหนึ่งกับเงินตราต่างประเทศอีกสกุลหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาทประจำวัน เท่ากับ 25.46 บาท หมายความว่า ในวันนั้นเงินดอลลาร์ สรอ. 1 ดอลลาร์มีค่าเท่ากับ 25.46 บาท หรือการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินในตลาดสิงคโปร์ ขณะใดขณะหนึ่ง กำหนดให้เงินดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนี เท่ากับ 1.5815 หมายความว่า เงินดอลลาร์ สรอ.

1 ดอลลาร์ มีค่าเท่ากับ 1.5815 มาร์คเยอรมนี เป็นต้น ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในตลาดสากลนั้นธนาคารต่าง ๆ นิยมเสนออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสกุลต่าง ๆ เทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. เช่น ดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท หรือดอลลาร์ สรอ. เทียบฟรังก์สวิส เป็นต้น ซึ่งเรียกว่าการเสนออัตราแลกเปลี่ยนกับดอลลาร์ สรอ. (Quotating Dollar Rates)

การเสนออัตราแลกเปลี่ยนในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เหมือนกับการเสนอราคาในการซื้อขายสินค้าทั่ว ๆ ไปในตลาด คือ สินค้าอย่างหนึ่งอาจจะมีหลายราคาและเคลื่อนไหวตามความต้องการของตลาด อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศก็จะแบ่งเป็นหลายอัตราตามขนาดชนิดของการโอนเงิน ความสำคัญของลูกค้าของธนาคาร โดยอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศนั้นคือ ถ้าอุปสงค์ในเงินดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้น ราคาของเงินดอลลาร์ สรอ. ในรูปของเงินบาทก็จะเพิ่มขึ้น ดังนั้นเงินดอลลาร์ สรอ. จะมีค่ามากขึ้นเมื่อมองในรูปของเงินบาท ส่วนเงินบาทจะมีค่าน้อยลงเมื่อมองในรูปของเงินดอลลาร์ สรอ. เช่น เดิมอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์ สรอ. กับเงินบาท เท่ากับ 25.46 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ เมื่อมีอุปสงค์ในเงินดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้น อัตราแลกเปลี่ยนจะเปลี่ยนเป็น 25.50 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ. นอกจากนี้อัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดขึ้นแต่ละธนาคารอาจจะไม่เหมือนกับอีกธนาคารหนึ่งก็ได้

ในระบบของการเสนออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในตลาดสากลนั้นสามารถแบ่งวิธีการเสนอราคาได้เป็น 2 วิธี คือ

ก. วิธีอัตราโดยตรง (Direct rate or Price Quotation) หมายถึง การเสนออัตราแลกเปลี่ยนที่แสดงค่าเปรียบเทียบระหว่างค่าที่คงที่ (1 หน่วยหรือ 100 หน่วย) ของเงินตราต่างประเทศกับเงินสกุลท้องถิ่นในประเทศ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเสนออัตราหรือราคาของหน่วยเงินตราต่างประเทศเป็นเงินสกุลท้องถิ่น วิธีนี้นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในตลาดสากล เช่น ใช้ในตลาดซื้อขายเงินตราที่สหรัฐอเมริกา และในยุโรป ประเทศไทยก็ใช้วิธีนี้ด้วย โดยการกำหนดหน่วยของเงินตราสกุลต่างประเทศเป็นเงินตราท้องถิ่นซึ่งแต่ละประเทศเป็นผู้กำหนด ตัวอย่างตลาดที่มีการกำหนดตามวิธีดังกล่าวคือ

	เงินสกุลต่างประเทศ (1 หน่วย)	
	อัตราซื้อ	อัตราขาย
ตลาดเงินตราต่างประเทศกรุงเทพฯ		
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท	BHT 24.91	25.11
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งปอนด์ สเตอริง เทียบบาท	BHT 48.4575	48.8775
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งมาร์คเยอรมนี เทียบบาท	BHT 16.41375	16.5675
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งเยน (100 เยน) เทียบบาท	BHT 19.48	19.75
ตลาดในประเทศญี่ปุ่น		
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบเยน	JPY 127.85	127.90
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งปอนด์สเตอร์ลิง เทียบเยน	JPY 250.22	250.32
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งมาร์คเยอรมนี เทียบเยน	JPY 84.70	84.74
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งฟรังก์สวิส เทียบเยน	JPY 100.64	100.69

ข. วิธีอัตราทางอ้อม (Indirect rate or Volume Quotation) หมายถึง การเสนออัตราแลกเปลี่ยนที่แสดงค่าเปรียบเทียบระหว่างค่าคงที่ (1 หน่วยหรือ 100 หน่วย) ของเงินสกุลในประเทศเทียบกับเงินตราต่างประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเสนออัตราหรือราคาของหน่วยเงินสกุลท้องถิ่นเป็นเงินตราต่างประเทศ วิธีนี้นิยมใช้ในอังกฤษเพราะเงินปอนด์สเตอร์ลิงเป็นเงินตราที่มีหน่วยใหญ่ ประกอบกับในอดีตเงินปอนด์เคยเป็นเงินตราที่สำคัญที่สุดในการชำระเงินระหว่างประเทศ ดังนั้นในตลาดเงินตราที่ลอนดอน อัตราแลกเปลี่ยนจึงถูกกำหนดแบบอัตราทางอ้อม เช่น 1 ปอนด์ = 1.9438 ดอลลาร์ สรอ. เป็นต้น ตัวอย่างวิธีเสนออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราโดยตลาดเงินตราต่างประเทศลอนดอนเป็นดังนี้

		เงินสกุลท้องถิ่น (1 ปอนด์สเตอร์ลิง)	
		อัตราซื้อ	อัตราขาย
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งปอนด์ เทียบดอลลาร์ สรอ.	USD	1.9438	1.9442
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งปอนด์ เทียบเยน	JPY	250.22	250.32
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งปอนด์ เทียบฟรังก์สวิส	CHF	2.4838	2.4844
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งปอนด์ เทียบมาร์คเยอรมนี	DEM	2.9526	2.9532

การเสนออัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินตรา 2 สกุล ไม่ว่าจะใช้วิธีอัตราโดยตรงหรือวิธีอัตราทางอ้อม สามารถที่จะเปลี่ยนไปมาซึ่งกันและกันได้ เมื่อเงินตราสกุลแรกกำหนดค่าต่อ 1 หน่วยของเงินตราสกุลที่ 2 และในขณะที่เงินตราสกุลที่ 2 กำหนดค่าต่อ 1 หน่วยของ

เงินตราสกุลแรก เช่นนี้เรียกว่า อัตราแลกเปลี่ยนสะท้อนกลับ (Reciprocal rates) ตัวอย่างเช่น ในสหรัฐอเมริกา ผู้ค้าเสนออัตราซื้อขายซึ่งมาร์คเยอรมนี เทียบดอลลาร์ สรอ. เป็น USD 0.6323 - 0.6400 ส่วนในเยอรมัน ผู้ค้าเสนออัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนี เป็น DEM 1.5625 - 1.5815 โดยที่อัตราซื้อซึ่งมาร์คเยอรมนีเทียบดอลลาร์ สรอ. เป็น DEM 1 = USD 0.6323 ดังนั้น อัตราแลกเปลี่ยนสะท้อนกลับจะเป็น USD 1 = DEM 1.5815 (1/0.6323) และโดยที่อัตราขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนีเป็น DEM 1 = USD 0.6400 ดังนั้น อัตราแลกเปลี่ยนสะท้อนกลับจะเป็น USD 1 = DEM 1.5625 (1/0.6400)

อัตราเสนอซื้อและอัตราเสนอขาย (Buying/Bid and Selling/Offer Rates)

ในตลาดเงินตราต่างประเทศ การเสนออัตราแลกเปลี่ยนจะต้องมีทั้งอัตราเสนอซื้อและอัตราเสนอขายเสมอ แต่ทั้งนี้จะต้องเข้าใจกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายนั้นว่าใครเป็นผู้เสนออัตราแลกเปลี่ยน ดังนั้นอัตราเสนอซื้อ (Buying/Bid Rates) จึงเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่ผู้ค้าเงิน กำหนดเพื่อซื้อเงินตราต่างประเทศนั้น ๆ ในตลาด โดยกำหนดเป็น 1 หน่วยเงินตราสกุลต่าง ๆ ส่วนอัตราเสนอขาย (Selling/Offer Rates) จึงเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่ผู้ค้าเงิน กำหนดเพื่อขายเงินตราต่างประเทศนั้น ๆ ในตลาด โดยกำหนดเป็น 1 หน่วยเงินตราสกุลต่าง ๆ เช่นในกรณีมีการซื้อขายระหว่างธนาคารกับลูกค้า ธนาคารจะเป็นผู้เสนอราคา ดังนั้นธนาคารจะกำหนดราคาเสนอซื้อถูกและราคาเสนอขายแพงเสมอ เช่น

	อัตราซื้อ	อัตราขาย
อัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท เป็น	BHT 25.35	25.43

การเสนออัตราดังกล่าวจะเป็นการเสนอแบบ 2 ทาง (Two ways quotations) ซึ่งหมายความว่าในขณะที่โดยขณะหนึ่ง ธนาคารพร้อมที่จะรับซื้อและขายเงินตราต่างประเทศสกุลที่เสนอราคารันนั้นเสมอ ส่วนแตกต่างระหว่างอัตราเสนอซื้อและอัตราเสนอขายเรียกว่า Spread หรือ Margin ซึ่ง Spread จะกว้างหรือแคบขึ้นอยู่กับผู้เสนอราคาต้องการกำไรมากหรือน้อยเพียงใด ในกรณีที่มีผู้ซื้อและขายเงินตราสกุลเดียวกัน ธนาคารพาณิชย์จะได้กำไรจากผลแตกต่างของอัตราซื้อและขาย เช่น อัตราซื้อซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท เป็น 1 ดอลลาร์ สรอ. ต่อ 25.35 บาท และอัตราขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท เป็น 1 ดอลลาร์ สรอ. ต่อ 25.43 บาท ดังนั้นถ้ามีผู้มาซื้อและขายเงินดอลลาร์ สรอ. 1 ดอลลาร์ สรอ. ในเวลาเดียวกัน ธนาคารพาณิชย์จะได้กำไร 0.08 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ. แต่โดยปกติแล้วความต้องการในการซื้อขายเงินสกุลต่าง ๆ มักไม่ตรงกัน ธนาคารพาณิชย์จึงมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นซึ่งทำให้การเสนออัตราซื้อ

ขายเงินตราในแต่ละสกุลแตกต่างกันไป ตัวอย่างการเสนออัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงินตราต่างประเทศกรุงเทพฯ ธนาคารเสนออัตราซื้อขายซึ่งคอลลาร์ สรอ. เทียบบาทเป็น 25.35-25.43 บาท

ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้เสนอราคา		ลูกค้า	
อัตราซื้อ	USD 1 : BHT 25.35	อัตราขาย	USD 1 : BHT 25.35
อัตราขาย	USD 1 : BHT 25.43	อัตราซื้อ	USD 1 : BHT 25.43

ทางด้านธนาคารพาณิชย์และทางด้านลูกค้า USD 1 : BHT 25.35 เป็น Bid rate และ USD 1 : BHT 25.43 เป็น Offer rate โดยธนาคารพาณิชย์จะรับซื้อ USD 1 ในราคา BHT 25.35 และขาย USD 1 ในราคา BHT 25.43 ในขณะเดียวกัน ลูกค้าจะขาย USD 1 ในราคา BHT 25.35 และซื้อ USD 1 ในราคา BHT 25.43

การที่ธนาคารพาณิชย์จะทำการซื้อเงินสกุลใด ต้องพยายามให้ได้เงินสกุลนั้นให้มากที่สุด ต่อหนึ่งหน่วยของเงินสกุลที่ตนเข้าไปแลก แต่เมื่อขายจะพยายามที่จะให้เงินสกุลนั้นน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ต่อหนึ่งหน่วยของเงินสกุลที่รับแลก ดังนั้นการทราบลักษณะของเงินสกุลต่าง ๆ ว่ามีการเสนออัตราอย่างไรจะช่วยการตัดสินใจในการค้าเงินตรา การตัดสินใจในการค้าเงินตราสกุลที่มีการกำหนดแบบวิธีโดยตรง เช่น เงิน 1 ดอลลาร์ สรอ. ต่อ 25.45 บาท ธนาคารจะใช้หลัก "ซื้อต่ำ ขายสูง" คือ พยายามซื้อ 1 หน่วยเงินดอลลาร์ สรอ. ด้วยเงินบาทน้อยหน่วยที่สุด และพยายามขาย 1 หน่วยของเงินดอลลาร์ สรอ. ให้ได้เงินบาทมากที่สุด ในทางตรงกันข้าม การตัดสินใจค้าเงินตราสกุลที่มีการกำหนดแบบวิธีทางอ้อม เช่น เงิน 1 ปอนด์ ต่อ 1.9438 ดอลลาร์ สรอ. ธนาคารจะใช้หลัก "ซื้อสูง ขายต่ำ" คือ พยายามซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ให้มากที่สุดต่อเงิน 1 ปอนด์ และ พยายามขายเงินดอลลาร์ สรอ. ให้น้อยหน่วยที่สุดต่อเงิน 1 ปอนด์

ส่วนในด้านตลาดเงินระหว่างประเทศ การติดต่อเพื่อขอกู้ (รับฝาก) หรือลงทุน (ให้กู้) เป็นเงินตราต่างประเทศนั้น ผู้ค้าจะตั้งราคาไว้ 2 ทาง ได้แก่อัตราซื้อ คืออัตราที่ผู้ค้าคิดให้กับผู้มาติดต่อกรณีรับฝากเงิน และอัตราขาย คืออัตราที่ผู้ค้าปล่อยเงินกู้ให้กับผู้มาติดต่อ (โดยคิดเป็นร้อยละของเงินกู้) ตัวอย่างการเสนออัตราดอกเบี้ยเงินฝาก/เงินกู้สำหรับเงินสกุลดอลลาร์ สรอ. ในตลาดเงินลอนดอน

ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้เสนอราคา		ลูกค้า	
รับฝาก	= 8.00	ฝาก	= 8.00%
ให้กู้	= 8.25	กู้ยืม	= 8.25%

ธนาคารพาณิชย์จะเสนออัตราไว้ร้อยละ 8.00-8.25 ซึ่งหมายความว่า อัตราร้อยละ 8.00 ต่อปี เป็นอัตรารับฝาก (Bid rate) และอัตราร้อยละ 8.25 ต่อปี เป็นอัตราให้กู้ (Offer rate) ทางด้านธนาคารจะรับฝากเงินโดยจ่ายดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 8.00 ต่อปี และจะปล่อยให้กู้โดยเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 8.25 ต่อปี ทางด้านลูกค้าจะมาขอกู้ยืมเงินโดยเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 8.25 ต่อปี และ ฝากเงินโดยได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 8.00 ต่อปี

การเสนออัตราแลกเปลี่ยนข้ามสกุล (Cross-Currency Quotes)

ในตลาดเงินตราต่างประเทศส่วนมากจะทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราโดยเทียบกับค่าของเงินดอลลาร์ สรอ. เช่น เสนออัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์ค (USD/DEM), อัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบฟรังก์สวิส (USD/CHF), อัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบเยน (USD/JPY) และอัตราซื้อขายซึ่งปอนด์สเตอร์ลิงเทียบดอลลาร์ สรอ. (GBP/USD) เป็นต้น แต่ในบางกรณีธนาคารอาจต้องการจะซื้อขายกับผู้ค้าในตลาดโดยโอนชำระกันด้วยเงินสกุลที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง (Currency against currency) ซึ่งหมายความว่า ไม่ต้องนำเงินสกุลของดอลลาร์ สรอ. มาเกี่ยวข้อง ในกรณีเช่นนี้จะต้องคำนวณอัตราซื้อขายแลกเปลี่ยนโดยตรงขึ้นใหม่เรียกว่า อัตราแลกเปลี่ยนไขว้ (Cross rates) วิธีการหาค่าอัตราแลกเปลี่ยนไขว้ หมายถึง การหาอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างประเทศ 2 สกุล โดยมีอัตราแลกเปลี่ยนของเงินอีกสกุลหนึ่งเป็นตัวร่วม (โดยทั่วไปเป็นเงินตราสกุลดอลลาร์ สรอ.) ดังนั้นถ้าจะต้องการหาอัตราซื้อขายซึ่งมาร์คเยอรมนี เทียบฟรังก์สวิส (DEM/CHF) อัตราซื้อขายซึ่งมาร์คเยอรมนี เทียบเยน (DEM/JPY) หรืออัตราซื้อขายซึ่งมาร์คเยอรมนีเทียบบาท (DEM/BHT) ย่อมทำได้ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงการหาอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งเงินสกุลมาร์คเยอรมนี เทียบค่าเป็นเงินบาท โดยการคำนวณตามวิธี Cross Rate ดังนี้

	อัตราซื้อ		อัตราขาย
ผู้ค้าในเยอรมัน เสนออัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์ สรอ.			
เทียบมาร์คเยอรมนี เป็น	DEM 1.5625	-	1.5815
ผู้ค้าในประเทศไทย เสนออัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์ สรอ.			
เทียบบาท เป็น	BHT 25.35	-	25.43

$$\text{เพราะฉะนั้นอัตราซื้อซึ่งมาร์คเยอรมนี เทียบบาท} = \frac{25.35}{1.5815} = 16.0291 \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราขายซึ่งมาร์คเยอรมนี เทียบบาท} = \frac{25.43}{1.5625} = 16.2752 \text{ บาท}$$

การที่ธนาคารคำนวณหาอัตราแลกเปลี่ยนข้ามสกุล โดยใช้อัตราซื้อซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท (USD/BHT) หาคด้วยอัตราขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนี (USD/DEM) ในการคำนวณหาอัตราซื้อซึ่งมาร์คเยอรมนี เทียบบาท (DEM/BHT) มีเหตุผลพอสรุปได้ คือ

1. เมื่อธนาคารเสนออัตราซื้อซึ่งมาร์คเยอรมนี เทียบบาท หมายความว่าธนาคารจะได้เงินมาร์คเยอรมนีเพิ่มจากลูกค้า และธนาคารจะเสียเงินบาทให้ลูกค้า ทำให้ธนาคารมีฐานะเงินมาร์คเยอรมนีเกินดุล (Overbought DEM) และมีฐานะเงินบาทขาดดุล (Oversold BHT)

2. เพื่อจะดำรงฐานะเงินมาร์คเยอรมนีเป็น "Square"* ธนาคารจึงต้องขายเงินมาร์คเยอรมนีออกไป และได้เงินดอลลาร์ สรอ. เพิ่มเข้ามาแทน ซึ่งการนี้ธนาคารจะต้องไปทำการซื้อขาย (Deal) ในตลาดด้วยอัตราขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนี โดยตลาดกำหนดอัตราเสนอขายไว้ดอลลาร์ละ 1.5815 มาร์ค จากการนี้จะเป็นผลให้ธนาคารดำรงฐานะเงินมาร์คเยอรมนีเป็น "Square" ได้ แต่มีฐานะเงินดอลลาร์ สรอ. เกินดุล

3. ในทำนองเดียวกันเพื่อจะ "Square" ฐานะการขาดดุลของเงินบาท ธนาคารจึงต้องซื้อเงินบาทเพิ่มและขายเงินดอลลาร์ สรอ. ออกไป ซึ่งต้องใช้อัตราเสนอซื้อซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาทของตลาด โดยตลาดกำหนดอัตราเสนอซื้อไว้ดอลลาร์ละ 25.35 บาท ซึ่งหมายความว่าธนาคารได้ "Square" ฐานะการขาดดุลของเงินบาท และฐานะเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งเกินดุลตามข้อ 2. จึงมีฐานะเป็น "Square" ด้วย จากเหตุผลข้างต้นทำให้ฐานะเงินตราแต่ละสกุลของธนาคารเป็น "Square" ได้ทั้งหมด

ในทำนองเดียวกันสามารถนำเหตุผลดังกล่าวมาอธิบายการหาอัตราแลกเปลี่ยนข้ามสกุลทางด้านอัตราขายได้ แต่เป็นไปในทางกลับกันนั่นเอง ดังนั้นในการคำนวณหาอัตราขายซึ่งมาร์ค

---

* Square หมายถึง การสร้างความสมดุลในการดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศสกุลใดสกุลหนึ่ง เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

เยอรมนีเทียบบาท (DEM/BHT) จึงใช้อัตราขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท (USD/BHT) หาค่าอัตรารับซื้อซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนี (USD/DEM)

เป็นที่น่าสังเกตว่าเงินตราสกุลต่าง ๆ จะกำหนดเทียบค่าเท่ากับเงินดอลลาร์ สรอ. 1 ดอลลาร์ ซึ่งกรณีนี้ในการหาอัตราแลกเปลี่ยนข้ามสกุล เราจะต้องนำมาหารกันดังกล่าวย่างต้น จึงจะได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้อง แต่มีเงินตราบางสกุล เช่น เงินปอนด์สเตอร์ลิง เงินดอลลาร์ออสเตรเลีย เงินดอลลาร์นิวซีแลนด์ และเงินดอลลาร์แคนาดา ซึ่งเงินสกุลเหล่านี้ในตลาดสากลจะถือว่าใหญ่กว่าเงินดอลลาร์ สรอ. ดังนั้นการเสนออัตราแลกเปลี่ยนจะเป็นไปตามวิธีทางอ้อม คือ ใช้อัตราซื้อขายซึ่งปอนด์สเตอร์ลิงเทียบดอลลาร์ สรอ. (GBP/USD) อัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์ออสเตรเลียเทียบดอลลาร์ สรอ. (AUD/USD) อัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์นิวซีแลนด์เทียบดอลลาร์ สรอ. (NZD/USD) และอัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์แคนาดาเทียบดอลลาร์ สรอ. (CAD/USD) ซึ่งหมายความว่ากำหนดให้สกุลเงินท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นเป็นจำนวนคงที่ โดยเทียบค่าเท่ากับดอลลาร์ สรอ. เช่น อัตราแลกเปลี่ยนซึ่งปอนด์สเตอร์ลิงเทียบดอลลาร์ สรอ. (GBP/USD) = 1.860 หมายความว่าเงินสกุลปอนด์สเตอร์ลิงจำนวน 1 ปอนด์เท่ากับ 1.860 ดอลลาร์ สรอ. ในกรณีของสกุลเงินเหล่านี้การคำนวณหาอัตราแลกเปลี่ยนข้ามสกุลจะกระทำได้โดยการคูณกัน โดยใช้ อัตรารับซื้อคูณอัตรารับซื้อและอัตราขายคูณอัตราขาย ตัวอย่างเช่น

	อัตรารับซื้อ	อัตราขาย
ผู้ค้าในตลาดสากลเสนออัตราซื้อขายซึ่งปอนด์สเตอร์ลิงเทียบดอลลาร์ สรอ. เป็น	USD 1.8600	- 1.8790
ผู้ค้าในประเทศไทยเสนออัตราซื้อขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท เป็น	BHT 25.35	- 25.43
เพราะฉะนั้นอัตราซื้อซึ่งปอนด์สเตอร์ลิง เทียบบาท	= 25.35 X 1.8600	
	= 47.1510 บาท	
อัตราขายซึ่งปอนด์สเตอร์ลิง เทียบบาท	= 25.43 X 1.8790	
	= 47.7829 บาท	

การคำนวณหาอัตราแลกเปลี่ยนข้ามสกุล คืออัตราซื้อซึ่งปอนด์สเตอร์ลิง เทียบบาท จะใช้อัตราซื้อซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท คูณกับอัตราซื้อซึ่งปอนด์สเตอร์ลิง เทียบดอลลาร์ สรอ. ทั้งนี้เพราะ

1. เมื่อธนาคารเสนออัตราซื้อซึ่งปอนด์สเตอร์ลิง เทียบบาท หมายความว่าธนาคารจะได้เงินปอนด์สเตอร์ลิงเพิ่มจากลูกค้า และธนาคารจะเสียเงินบาทให้ลูกค้า ฐานะเงินปอนด์สเตอร์ลิงจึงเกินดุล (Overbought GBP) และฐานะเงินบาทจะขาดดุล (Oversold BHT)

2. เพื่อให้ฐานะเงินปอนด์สเตอร์ลิงเป็น "Square" ธนาคารจึงต้องขายเงินปอนด์สเตอร์ลิงออกไป และได้เงินดอลลาร์ สรอ. เพิ่มเข้ามาแทน ซึ่งการนี้ธนาคารจะต้องไปทำการซื้อขายในตลาดโดยใช้อัตราเสนอซื้อซึ่งปอนด์สเตอร์ลิง เทียบดอลลาร์ สรอ. ของตลาด โดยตลาดกำหนดอัตราเสนอซื้อไว้ปอนด์ละ 1.8600 ดอลลาร์ จากการนี้จะเป็นผลให้ธนาคารมี ฐานะเงินปอนด์สเตอร์ลิงเป็น "Square" แต่จะมีฐานะเงินดอลลาร์ สรอ. เกินดุลแทน

3. ในทำนองเดียวกันเพื่อจะ "Square" ฐานะการขาดดุลของเงินบาท ธนาคารจึงต้องซื้อเงินบาทเพิ่มและขายเงินดอลลาร์ สรอ. ไป ซึ่งต้องใช้อัตราเสนอซื้อซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท ของตลาด โดยตลาดกำหนดอัตราเสนอซื้อซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาทที่ดอลลาร์ละ 25.43 บาท ธนาคารจะสามารถ "Square" ฐานะการขาดดุลของเงินบาทได้ และฐานะเงินดอลลาร์ สรอ. ซึ่งเกินดุลตามข้อ 2. จะมีฐานะเป็น "Square" ด้วย ดังนั้นในที่สุดฐานะเงินตราแต่ละสกุลของธนาคารก็จะ "Square" ได้ทั้งหมด

ส่วนเหตุผลทางด้านการคำนวณหาอัตราแลกเปลี่ยนข้ามสกุลทางด้านอัตราขายซึ่งปอนด์สเตอร์ลิง เทียบบาท โดยใช้อัตราขายซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท คู่กับอัตราขายซึ่งปอนด์สเตอร์ลิง เทียบดอลลาร์ สรอ. ก็สามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกัน แต่เป็นไปในทางกลับกัน

การซื้อขายเงินตราต่างประเทศทันที (Spot Transactions)

การซื้อขายทันที หมายถึงการตกลงซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยกำหนดเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนกันในวันนี้และทำการส่งมอบเงินตราต่างประเทศภายใน 2 วันทำการ เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นในการส่งมอบเงินตราต่างประเทศจึงมีการตกลงกันว่าจะใช้อัตราแลกเปลี่ยน ๗ วันใดในการส่งมอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1) Value Today (Value Tod.) ใช้อัตราแลกเปลี่ยนในวันที่ทำสัญญาและส่งมอบในวันเดียวกัน

2) Value Tomorrow (Value Tom.) ใช้อัตราแลกเปลี่ยนในวันรุ่งขึ้นของวันทำสัญญา และส่งมอบเงินตราต่างประเทศในวันรุ่งขึ้น

3) Value Spot ใช้อัตราแลกเปลี่ยนในอีก 2 วันทำการนับจากวันที่ทำสัญญาและทำการส่งมอบเงินตราต่างประเทศในอีก 2 วันทำการเช่นกัน วิธีนี้ถือเป็นวิธีตามหลักตลาดสากล

ตัวอย่าง การหาวันส่งมอบแบบทันที (Spot value date)

วันที่ทำสัญญา (Deal date)	วันพุธที่ 28 พฤศจิกายน 2533
วันส่งมอบ (Spot value date)	วันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2533
หรือ วันที่ทำสัญญา	วันพฤหัสบดีที่ 29 พฤศจิกายน 2533
วันส่งมอบ	วันจันทร์ที่ 3 ธันวาคม 2533

ส่วนในประเทศไทยการทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศทันทีเทียบบาทจะใช้อัตราแลกเปลี่ยนในวันที่ทำสัญญา และทำการส่งมอบในวันเดียวกัน

สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนของดอลลาร์เทียบบาท ทุก ๆ วันเวลา 8.30 น. ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยทุนรักษาระดับฯ จะเป็นผู้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนอัตราแลกเปลี่ยนของดอลลาร์เทียบเยน ดอลลาร์เทียบมาร์ค ดอลลาร์เทียบฟรังก์สวิส ทุนรักษาระดับฯ ไม่ได้กำหนด ตัวที่กำหนดคือตลาดในซีกโลกตะวันออกซึ่งก็มีตลาดสิงคโปร์ ชองกง ฮ่องกง และออสเตรเลีย ในทวีปยุโรปก็มีตลาดลอนดอน ซูริค แฟรงค์เฟิร์ต ส่วนในอเมริกาที่มีตลาดนิวยอร์ก ชิคาโก และแคนาดา

ทุนรักษาระดับฯ จะกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์เทียบบาท เวลา 8.30 น. และจะไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงเลยจนถึงเวลา 12.00 น. หลังจากนั้นธนาคารพาณิชย์จะเสนออัตรากันเอง อัตราแลกเปลี่ยนของแต่ละสกุลจะขึ้นหรือลงขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนซึ่งจะกล่าวในตอนต่อไป อัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราสกุลต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหวขึ้น ๆ ลง ๆ ตลอด 24 ชั่วโมง สามารถติดตามได้จากจอยเตอร์

การซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Outright)

การซื้อขายล่วงหน้า หมายถึงการซื้อขายโดยตกลงส่งมอบตัวเงิน ณ วันใดวันหนึ่งในอนาคต โดยเสนออัตราที่ซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศในอนาคต ซึ่งจะแตกต่างไปจากอัตราซื้อขายที่มีการส่งมอบตัวเงินทันที โดยปกติการซื้อขายล่วงหน้ามักจะกำหนดวันส่งมอบตัวเงินเป็น 3 วัน 7 วัน 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน 6 เดือน จนกระทั่งถึง 1 ปี การเสนออัตราล่วงหน้าอาศัยดอกเบี้ยของเงินตราแต่ละสกุลเป็นพื้นฐานซึ่งแบ่งเป็น 2 ทาง คือ

1. อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าโดยมีส่วนเพิ่ม (Forward at a premium) หมายถึง ผลแตกต่างของอัตราล่วงหน้าและอัตราทันที โดยที่อัตราล่วงหน้าของเงินสกุลนั้นสูงกว่า (แพงกว่า) อัตราทันทีของเงินสกุลนั้น ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราที่มีค่าสูงกว่าจึงเป็นอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนเพิ่มของเงินตราอีกสกุลหนึ่ง เช่นอัตราซื้อทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาทเป็น 1 ดอลลาร์ สรอ. เท่ากับ 25.75 บาท (1 บาท เท่ากับ 0.03883 ดอลลาร์ สรอ.) อัตราซื้อล่วงหน้าซึ่ง ดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท เป็น 1 ดอลลาร์ สรอ. เท่ากับ 25.9331 บาท (1 บาท เท่ากับ 0.03856 ดอลลาร์ สรอ.) ฉะนั้นอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งดอลลาร์ สรอ. จึงเป็นอัตราล่วงหน้าโดยมี ส่วนเพิ่มต่อเงินบาท เพราะมีปัจจัยต่าง ๆ เป็นตัวกำหนดโดยเฉพาะในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย กล่าวคืออัตราดอกเบี้ยของเงินตราสกุลที่ซื้อขายล่วงหน้า ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของเงินตราอีกสกุล หนึ่งที่นำมาเทียบ เพื่อที่จะชดเชยดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าเมื่อซื้อขายเงินตราสกุลนั้นในอนาคต จึงต้องซื้อ แพงขึ้นกว่าอัตราทันที

2. อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าโดยมีส่วนลด (Forward at a discount) หมายถึง ผลแตกต่างของอัตราล่วงหน้าและอัตราทันที โดยที่อัตราล่วงหน้าของเงินสกุลนั้นต่ำกว่า (ถูกกว่า) อัตราทันทีของเงินสกุลนั้น ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราที่มีค่าต่ำกว่าจึงเป็นอัตราแลกเปลี่ยน ส่วนลดของเงินตราอีกสกุลหนึ่ง ตัวอย่างเช่น อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับเงินดอลลาร์ สรอ. อัตราทันทีคือ 1 บาท เท่ากับ 0.03883 ดอลลาร์ สรอ. ส่วนอัตราล่วงหน้าของเงินบาท คือ 1 บาท เท่ากับ 0.03856 ดอลลาร์ สรอ. ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทจึงเป็นส่วนลดต่อ ดอลลาร์ สรอ. เพราะมีปัจจัยต่าง ๆ เป็นตัวกำหนด โดยเฉพาะอัตราดอกเบี้ย กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยของเงินตราที่ซื้อขายล่วงหน้า สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของเงินตราอีกสกุลหนึ่งที่นำมา เทียบ ฉะนั้นเมื่อซื้อขายเงินสกุลนั้นในอนาคต จึงซื้อขายได้ในอัตราที่ถูกกว่าอัตราทันที เพื่อชดเชย ดอกเบี้ยที่สูงกว่าเมื่อซื้อขายเงินตราสกุลนั้นในอนาคต

การเสนออัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า กระทำได้ 2 วิธีคือ

- Number of Points เพื่อใช้บวกกับอัตราทันทีกรณีเป็นอัตราล่วงหน้าโดยมี ส่วนเพิ่ม หรือลบออกจากอัตราทันทีกรณีเป็นอัตราล่วงหน้าโดยมีส่วนลด

- กำหนดเป็นอัตราเสนอซื้อ และอัตราเสนอขายเหมือนกับอัตราทันที ทั้งนี้หลังจากที่ได้ปรับปรุงส่วนเพิ่มหรือส่วนลดเรียบร้อยแล้ว

การเสนออัตราทั้ง 2 วิธีมีผลเหมือนกัน ในทางปฏิบัติวิธีแรกนิยมใช้กันในช่วง ระยะเวลาด้วยกัน ส่วนวิธีที่ 2 นิยมใช้สำหรับธนาคารเสนออัตราให้กับลูกค้า

ตัวอย่าง การหาวันส่งมอบตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Forward value date)

วันที่ทำสัญญา (Deal date)		วันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2533
Forward value date	7 วัน	วันจันทร์ที่ 10 ธันวาคม 2533
	14 วัน	วันจันทร์ที่ 17 ธันวาคม 2533
	1 เดือน	วันศุกร์ที่ 29 ธันวาคม 2533
	2 เดือน	วันพุธที่ 30 มกราคม 2534
	3 เดือน	วันพฤหัสบดีที่ 28 กุมภาพันธ์ 2534

ข้อสังเกต ในการนับวันครบกำหนดส่งมอบกรณีกำหนดเป็นเดือน กล่าวคือให้บวกเพิ่มอีก 2 วัน ถ้าวันส่งมอบตรงกับวันเสาร์ วันอาทิตย์หรือวันหยุดทำการ ให้นับเลื่อนไปข้างหน้า แต่ถ้าเลื่อนไปแล้วขึ้นเดือนใหม่ ก็ให้ถอยหลังกลับ

การคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า ก่อนอื่นจะต้องทราบก่อนว่าอะไรเป็นตัวกำหนดอัตราล่วงหน้า ว่าเงินสกุลไหนจะเป็นอัตราล่วงหน้าโดยมีส่วนเพิ่ม หรืออัตราล่วงหน้าโดยมีส่วนลด จำนวนเท่าใดนั้น มีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการคำนวณหาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า คือ

- ส่วนแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยของเงินสกุลนั้น
- แนวโน้มของอัตราแลกเปลี่ยนทันที
- ฐานะเงินสดของเงินตราสกุลนั้น ๆ
- ภาวะเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศของสกุลเงินที่เกี่ยวข้อง
- สภาวะตลาดเงินตราต่างประเทศของประเทศนั้น ๆ เป็นต้น

แต่ในทางทฤษฎีแล้วปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า คือความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยระหว่างเงินสองสกุลที่เกี่ยวข้อง (Interest Rates Differential) ทั้งนี้สามารถคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าได้ โดยการแปลงค่าของอัตราดอกเบี้ยซึ่งต่างกันนั้นให้เป็นรูป Exchange Rate Points แล้วหลังจากนั้นจึงพิจารณาว่าเป็นส่วนเพิ่ม หรือส่วนลด การคำนวณอัตราล่วงหน้าในรูปของจำนวน Points มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{Forward Points} = \frac{\text{Spot Rate} \times \text{Interest Differential} \times \text{Day}}{360 \times 100}$$

$$360 \times 100$$

- ตัวอย่างการคำนวณ - ธนาคารกำหนดรับซื้อทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาทจากลูกค้าในอัตรา 25.45 บาท
- อัตราดอกเบี้ยเงินสกุลดอลลาร์ สรอ. ในตลาดสากลสำหรับระยะเวลา 30 วัน เท่ากับร้อยละ 8.5
- อัตราดอกเบี้ยเงินบาทในตลาดกรุงเทพฯ ระยะเวลา 30 วัน เท่ากับร้อยละ 12.5

$$\begin{aligned} \text{Forward Points} &= \frac{\text{Spot Rate} \times \text{Interest Differential} \times \text{Day}}{360 \times 100} \\ &= \frac{25.45 \times 4 \times 30}{100 \times 360} \\ &= 0.0848 \text{ หรือ } 848 \text{ Points} \end{aligned}$$

เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยของดอลลาร์สรอ. ต่ำกว่าเงินบาท ดังนั้นเงินดอลลาร์ สรอ. จึงเป็นอัตราล่วงหน้าส่วนเพิ่มต่อบาทเท่ากับ 848 Points กล่าวคืออัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท ระยะเวลา 1 เดือน เท่ากับ $25.45 + 0.0848$ หรือเท่ากับ 25.5348 บาท เหตุผลที่สนับสนุนวิธีการข้างต้นสรุปได้ดังนี้

1. เมื่อธนาคารซื้อล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท 30 วันจากลูกค้า ธนาคารจะมีฐานะล่วงหน้าเงินดอลลาร์ สรอ. เกิน (Long) และมีฐานะล่วงหน้าเงินบาทขาด (Short) หมายความว่าธนาคารจะได้รับเงินดอลลาร์ สรอ. จากลูกค้าและมีภาระจะต้องจ่ายเงินบาทในอีก 30 วันข้างหน้า

2. เพื่อให้ฐานะเป็น "Square" ธนาคารจะขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท หมายความว่าธนาคารจะไม่มีฐานะเงินตราต่างประเทศเหลือในบัญชี (Square Exchange Positions) แต่ฐานะเงินสด (Funds Positions) ของธนาคารจะยังไม่เป็น "Square" กล่าวคือเมื่อธนาคารขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาทจะเป็นผลให้ฐานะเงินสดในสกุลดอลลาร์ สรอ. ขาด (Short USD Funds) และฐานะเงินสดสกุลบาทเกิน (Long BHT Funds)

3. เพื่อให้ฐานะเงินสดของธนาคารเป็น "Square" ทั้ง 2 สกุล ธนาคารจะต้องกู้เงินดอลลาร์ สรอ. จากตลาดระยะเวลา 30 วันในอัตราร้อยละ 8.5 และนำเงินบาทที่มีอยู่ไปปล่อยกู้ในตลาดระยะเวลา 30 วันในอัตราร้อยละ 12.5

4. ผลจากข้อ 3 ธนาคารจะได้กำไรดอกเบี้ยร้อยละ 4 ระยะเวลา 30 วัน และหากธนาคารเสนออัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า 30 วัน เป็น 25.5348 เท่ากับธนาคารมอบกำไรดอกเบี้ยร้อยละ 4 คืนให้ลูกค้าในรูปของ Exchange Points (848 Points) ตามที่ได้คำนวณไว้ข้างต้น เพราะฉะนั้นอัตราล่วงหน้าควรจะสูงกว่าอัตราทันทีเป็นจำนวน Points ที่มีค่าเทียบเท่าผลต่างของดอกเบี้ยร้อยละ 4 คือ 0.0848 Points

ตัวอย่าง การคำนวณหาอัตราเสนอซื้อและเสนอขายล่วงหน้ากรณีเป็นอัตราล่วงหน้าโดยมีส่วนเพิ่ม

	อัตราซื้อ	อัตราขาย
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท	25.15	25.30
อัตราดอกเบี้ยเงินดอลลาร์ สรอ. ระยะเวลา 30 วัน 8%		8.5%
อัตราดอกเบี้ยเงินบาท ระยะเวลา 30 วัน 12%		12.5%

การคำนวณอัตราซื้อล่วงหน้า สมมติว่าผู้ค้าซื้อล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. ระยะเวลา 30 วัน จากผู้ค้า หรือเท่ากับผู้ค้าขายเงินบาทล่วงหน้าให้แก่ผู้ค้า ดังนั้นเพื่อจะป้องกันความเสี่ยง (Cover Position) ดังกล่าว ผู้ค้าจะต้องทำดังนี้

1. ขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. (ซื้อเงินบาท) ด้วยอัตราซื้อทันทีในตลาดคือ 25.15 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ.

2. กู้เงินดอลลาร์ สรอ. จากตลาดสากล ระยะเวลา 30 วัน ในอัตราร้อยละ 8.5 ต่อปี

3. ผากเงินบาทในตลาดกรุงเทพฯ ระยะเวลา 30 วัน ในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี

4. ส่วนต่างของดอกเบี้ยคิดเป็นร้อยละ $= 12 - 8.5 = 3.5$ (กำไร)

ดังนั้นอัตราล่วงหน้า (ส่วนเพิ่ม) $= 25.15 \times \frac{3.5}{100} \times \frac{30}{360}$

$= 0.0733$ Points

หรืออัตราซื้อล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท $= 25.15 + 0.0733$

$= 25.2233$ บาท

จะเห็นได้ว่าทางด้านอัตราซื้อล่วงหน้าโดยมีส่วนเพิ่ม ผู้ค้าจะได้กำไรดอกเบี้ยร้อยละ 3.5 หรือ 733 Points เพราะฉะนั้นผู้ค้าจะรับซื้อล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาทจากคู่ค้า ในอัตราที่สูงกว่าอัตราซื้อทันที ได้ 733 Points (ในที่นี้หมายถึงว่าผู้ค้าเงินได้จุดคุ้มทุนพอดี ถ้าต้องการกำไรก็ต้องลดส่วนเพิ่มให้หน่อยลงกว่านี้)

การคำนวณอัตราขายล่วงหน้า สมมติว่าผู้ค้าขายล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. ระยะ 30 วันให้แก่คู่ค้า หรือเท่ากับผู้ค้าซื้อเงินบาทล่วงหน้าจากคู่ค้า ดังนั้นเพื่อจะป้องกันความเสี่ยง ดังกล่าว ผู้ค้าจะต้องทำดังนี้

1. ซื้อทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. (ขายเงินบาท) ด้วยอัตราขายทันทีในตลาดคือ 25.30 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ สรอ.
2. กู้เงินบาทจากตลาดกรุงเทพฯ ระยะเวลา 30 วัน ในอัตราร้อยละ 12.5 ต่อปี
3. ผากเงินดอลลาร์ สรอ. ในตลาดสากล ระยะเวลา 30 วัน ในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี
4. ส่วนต่างของดอกเบี้ยคิดเป็นร้อยละ $= 12.5 - 8 = 4.5$ (ขาดทุน)

$$\text{ดังนั้นอัตราล่วงหน้า (ส่วนเพิ่ม)} = 25.30 \times \frac{4.5}{100} \times \frac{30}{360}$$

$$= 0.0949 \text{ Points}$$

$$\begin{aligned} \text{หรืออัตราขายล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท} &= 25.30 + 0.0949 \\ &= 25.3949 \text{ บาท} \end{aligned}$$

จะเห็นได้ว่าทางด้านอัตราขายล่วงหน้าโดยมีส่วนเพิ่ม ผู้ค้าจะขาดทุนดอกเบี้ยร้อยละ 4.5 หรือ 949 Points จากการขายล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท ดังนั้นผู้ค้าจึงต้องขายในอัตราที่สูงกว่าอัตราขายทันทีได้ 949 Points จึงจะได้จุดคุ้มทุนพอดี ถ้าต้องการกำไร ก็จะบวกส่วนเพิ่มให้สูงกว่านี้

ตัวอย่าง การคำนวณหาอัตราเสนอซื้อและเสนอขายล่วงหน้ากรณีเป็นอัตราล่วงหน้าโดยมีส่วนลด

	อัตราซื้อ	อัตราขาย
อัตราซื้อขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบเยน	130.00	130.20
อัตราดอกเบี้ยเงินดอลลาร์ สรอ. ระยะเวลา 30 วัน 8%		8.5%
อัตราดอกเบี้ยเงินเยน ระยะเวลา 30 วัน	7%	7.5%

การคำนวณอัตราซื้อล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบเยน (ซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. และขายเงินเยน ล่วงหน้า 30 วัน) ดังนั้นเพื่อจะป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว ผู้ค้าจะต้องทำดังนี้

1. ขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. (ซื้อเงินเยน) ในตลาดด้วยอัตราซื้อทันที คือ 130.00

2. กู้เงินดอลลาร์ สรอ. ในตลาดระยะ 30 วัน ในอัตราร้อยละ 8.5

3. ผากเงินเยน ในตลาดระยะเวลา 30 วัน ในอัตราร้อยละ 7

4. ส่วนต่างดอกเบี้ยคิดเป็นร้อยละ = $8.5 - 7 = 1.5$ (ขาดทุน)

$$\begin{aligned} \text{อัตราล่วงหน้า (ส่วนลด)} &= 130.00 \times \frac{1.5}{100} \times \frac{30}{360} \\ &= 0.1625 \text{ Points} \end{aligned}$$

จะเห็นว่าในด้านอัตราซื้อล่วงหน้าโดยมีส่วนลดนี้ ผู้ค้าขาดทุนดอกเบี้ยร้อยละ 1.5 หรือเท่ากับ 1625 Points เพราะฉะนั้นผู้ค้าจะรับซื้อล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบเยน ในอัตราที่ต่ำกว่าอัตรารับซื้อทันที นั่นคืออัตราซื้อล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบเยน เท่ากับ 129.8375 เยน ($130.00 - 0.1625$)

การคำนวณอัตราขายล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. (ขายเงินดอลลาร์ สรอ. และซื้อเงินเยนล่วงหน้า 30 วัน) ดังนั้นเพื่อจะป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว ผู้ค้าจะต้องทำดังนี้

1. ซื้อทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. (ขายเงินเยน) ในตลาดด้วยอัตราขายทันที คือ 130.20

2. กู้เงินเยน ในตลาดระยะเวลา 30 วัน ในอัตราร้อยละ 7.5

3. ผากเงินดอลลาร์ สรอ. ในตลาดระยะเวลา 30 วัน ในอัตราร้อยละ 8

4. ส่วนต่างดอกเบี้ย = $8 - 7.5 = 0.5$ (กำไร)

$$\begin{aligned} \text{อัตราล่วงหน้า (ส่วนลด)} &= \frac{130.20 \times 0.5 \times 30}{100 \times 360} \\ &= 0.0543 \text{ Points} \end{aligned}$$

จะเห็นว่าในด้านอัตรายาล่วงหน้าโดยมีส่วนลดนี้ผู้ค้าได้กำไรดอกเบี้ยร้อยละ 0.5 หรือ 543 Points ผู้ค้าจึงสามารถขายล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. ได้ในอัตราที่ต่ำกว่าอัตรายาทันที นั่นคืออัตรายาล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบเยน เป็น 130.1457 เยน ($130.20 - 0.0543$)

จากตัวอย่างข้างต้นสรุปได้ว่าการเสนออัตราซื้อขายล่วงหน้าในตลาดเป็นดังนี้

		Bid	Offer
ตัวอย่างแรก	Spot USD/BHT	25.15	25.30
	FWD Rate (30 Days)	733	949
ตัวอย่างต่อมา	Spot USD/JPY	130.00	130.20
	FWD Rate (30 Days)	1625	543

ข้อสังเกต การพิจารณาว่าเป็นส่วนเพิ่ม (Premium) หรือส่วนลด (Discount) มีดังนี้

- ถ้าเป็นส่วนเพิ่มจะต้องกำหนด Bid Premium ต่ำกว่า Offer Premium
- ถ้าเป็นส่วนลดจะต้องกำหนด Bid Discount สูงกว่า Offer Discount

หรืออาจกล่าวได้ว่า

- ถ้า Bid น้อยกว่า Offer เงินสกุลหลักจะเป็นส่วนเพิ่ม เวลาคำนวณหาอัตราล่วงหน้าต้องเอาไปบวกกับอัตราทันที
- ถ้า Bid มากกว่า Offer เงินสกุลหลักจะเป็นส่วนลด เวลาคำนวณหาอัตราล่วงหน้าต้องเอาไปลบออกจากอัตราทันที

ตัวอย่าง การเสนออัตราซื้อขายซึ่งเงินตราต่างประเทศทั้งอัตราทันที และอัตราล่วงหน้า พร้อมทั้งอัตราคอกเบี้ยของเงินสกุลต่างประเทศ

1. อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดลอนดอน ณ ขณะใดขณะหนึ่ง เป็นดังนี้

GBP/USD	=	1.9438 / 1.9442
FWD	1 month	38/33 disc.
FWD	3 month	98/93 disc.
FWD	6 month	198/193 disc.
FWD	12 month	410/390 disc.

		1 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	12 เดือน
อัตราคอกเบี้ยของ USD	= (กั)	8.1250	8.1875	8.1875	8.1875
	(ฝาก)	8.3750	8.4375	8.4375	8.4375
อัตราคอกเบี้ยของเงิน GBP	= (กั)	13.9375	13.8750	13.6875	13.1875
	(ฝาก)	14.1875	14.1250	13.9375	13.4375

การเสนออัตราแลกเปลี่ยนในบันทึกแรกจะเป็นอัตราซื้อทันที/อัตราขายทันทีหมายความว่า ณ ตลาดลอนดอน ซึ่งเป็นผู้เสนออัตราซื้อขายทันทีซึ่งปอนด์สเตอร์ลิงเทียบเงินดอลลาร์ สรอ. เท่ากับ 1.9438 / 1.9442

- จะซื้อเงินปอนด์สเตอร์ลิงในอัตรา 1 ปอนด์สเตอร์ลิงต่อ 1.9438 ดอลลาร์ สรอ.
- จะขายเงินปอนด์สเตอร์ลิงในอัตรา 1 ปอนด์สเตอร์ลิงต่อ 1.9442 ดอลลาร์ สรอ.

ขณะเดียวกัน ณ ตลาดอื่น ๆ นอกจากตลาดลอนดอน หากต้องการจะทำการซื้อขายเงินปอนด์สเตอร์ลิง

- จะซื้อเงินปอนด์สเตอร์ลิงในตลาดลอนดอนในอัตรา 1 ปอนด์สเตอร์ลิงต่อ 1.9442 ดอลลาร์ สรอ.
- จะขายเงินปอนด์สเตอร์ลิงในตลาดลอนดอนในอัตรา 1 ปอนด์สเตอร์ลิงต่อ 1.9438 ดอลลาร์ สรอ.

ในกรณีดังกล่าวจะเห็นว่าผู้เสนออัตราจะเป็นผู้ได้เปรียบเสมอ ในท่านองกลับกัน ถ้าตลาดอื่น ๆ เป็นผู้เสนออัตรา ตลาดนั้นจะเป็นผู้ได้เปรียบเช่นกัน

ส่วนอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดให้ซื้อขายในเดือนต่อ ๆ ไป เป็นอัตราซื้อล่วงหน้า
อัตราขายล่วงหน้าจะกำหนดในรูปย่อ ๆ ของอัตราล่วงหน้าส่วนลดหรืออัตราล่วงหน้าส่วนเพิ่ม
ซึ่งเป็นผลแตกต่างระหว่างอัตราทันทีและอัตราล่วงหน้า และเกิดจากผลแตกต่างของดอกเบี้ย
ของเงินตราสองสกุล ดังนั้นจากตัวอย่างจึงเป็น

FWD	1 month	0.0038/0.0033	disc.
FWD	3 month	0.0098/0.0093	disc.
FWD	6 month	0.0198/0.0193	disc.
FWD	12 month	0.0410/0.0390	disc

แต่ในทางปฏิบัติมักจะกำหนดในรูปย่อ ๆ เช่น FWD 1 month 38/33 disc.

เพราะฉะนั้นอัตราซื้อขายล่วงหน้าซึ่งปอนด์สเตอร์ลิงเทียบดอลลาร์ สรอ. เป็นดังนี้

	อัตราซื้อ	อัตราขาย
1 เดือน	1.9400 (1.9438-0.0038)	1.9409 (1.9442-0.0033)
3 เดือน	1.9340 (1.9438-0.0098)	1.9349 (1.9442-0.0093)
6 เดือน	1.9240 (1.9438-0.0198)	1.9249 (1.9442-0.0193)
12 เดือน	1.9028 (1.9438-0.0410)	1.9052 (1.9442-0.0390)

2. อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเยอรมัน ณ ขณะใดขณะหนึ่ง เป็นดังนี้

USD/DEM	=	1.5180/90	
FWD	1 month	5/9	Prem.
FWD	3 month	16/19	"
FWD	6 month	34/38	"
FWD	12 month	72/76	"

		1 เดือน	3 เดือน	6 เดือน	12 เดือน
อัตราดอกเบี้ยของ USD	= (กู้)	8.1250	8.1875	8.1875	8.1875
	(ฝาก)	8.3750	8.4375	8.4375	8.4375
อัตราดอกเบี้ยของ DEM	= (กู้)	8.2500	8.5625	8.7500	9.0000
	(ฝาก)	8.5000	8.8125	9.0000	8.2500

หมายความว่า ณ ขณะใดขณะหนึ่ง ตลาดเยอรมัน เป็นผู้เสนออัตราซื้อขายทันที
ซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมัน เป็น 1.5180/1.5190

- จะซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. ในอัตรา 1 ดอลลาร์ สรอ. ต่อ 1.5180 มาร์คเยอรมัน
- จะขายเงินดอลลาร์ สรอ. ในอัตรา 1 ดอลลาร์ สรอ. ต่อ 1.5190 มาร์คเยอรมัน

ขณะเดียวกัน ณ ตลาดอื่น ๆ นอกจากตลาดเยอรมัน หากต้องการทำการซื้อขาย
เงินสกุลมาร์คเยอรมัน

- จะซื้อเงินมาร์คเยอรมันในอัตรา 1 ดอลลาร์ สรอ. ต่อ 1.5190 มาร์คเยอรมัน
- จะขายเงินมาร์คเยอรมันในอัตรา 1 ดอลลาร์ สรอ. ต่อ 1.5180 มาร์คเยอรมัน

ส่วนอัตราซื้อขายล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมัน เป็นดังนี้

	อัตราซื้อ	อัตราขาย
1 เดือน	1.5185 (1.5180+0.0005)	1.5199 (1.5190+0.0009)
3 เดือน	1.5196 (1.5180+0.0016)	1.5209 (1.5190+0.0019)
6 เดือน	1.5214 (1.5180+0.0034)	1.5228 (1.5190+0.0038)
12 เดือน	1.5252 (1.5180+0.0072)	1.5266 (1.5190+0.0076)

การซื้อขายโดยวิธี Swap

การซื้อขายโดยวิธี Swap คือ การทำสัญญาข้อตกลงเพื่อแลกเปลี่ยนการซื้อขายเงิน
ตราต่างประเทศซึ่งเกี่ยวพันถึงรายการ 2 รายการคือทั้งซื้อและขายในขณะใดขณะหนึ่งที่ทำการ
ตกลงซื้อขายกันนั้น ตัวอย่างเช่น การซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศสกุลหนึ่งทันที ขณะเดียวกัน
ก็ทำสัญญาขายหรือซื้อล่วงหน้าในเงินสกุลเดียวกันนั้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการซื้อหรือขายล่วงหน้า
เงินตราสกุลหนึ่งพร้อมกับการขายหรือซื้อล่วงหน้าในเงินตราสกุลนั้น โดยมีวันครบกำหนดส่งมอบ
เงินตามสัญญาต่างกัน การซื้อขายโดยวิธี Swap นี้แตกต่างกับการซื้อขายล่วงหน้า (Forward
Outright) ซึ่งธนาคารจะเกี่ยวข้องเฉพาะการซื้อหรือขายอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น การซื้อ
ขายโดยวิธี Swap ในที่นี้จะหมายถึงการซื้อขายทันที (Deal Spot) ที่อัตราหนึ่งและการขาย
ซื้อล่วงหน้า (Forward) ที่อีกอัตราหนึ่งในเวลาเดียวกัน หลังจากที่ได้ปรับค่าส่วนเพิ่ม
(Premium) หรือส่วนลด (Discount) เรียบร้อยแล้ว การซื้อขายโดยวิธี Swap มี 2 แบบ
คือ Sales/Buy (S/B) และ Buy/Sales (B/S)

1. Swap Sales/Buy (S/B) เป็นการขายเงินตราต่างประเทศทันที แล้วซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า การทำ Swap S/B เป็นเครื่องมือในการบริหารหนี้ (Liability management) โดยถือเป็นการจัดหาเงินบาท (Local currency funding) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสาขาธนาคารที่จดทะเบียนในต่างประเทศต่างกัน ในกรณีที่หาเงินฝากได้ยาก กู้ระหว่างธนาคาร (Inter-bank) มีต้นทุนสูงกว่า หรือไม่มีพันธมิตรที่จะนำออกขาย

การคำนวณต้นทุน สมมติกู้เงิน 1.0 ล้านเหรียญดอลลาร์ เวลา 3 เดือน ดอกเบี้ยร้อยละ 7 แล้วทำ Swap S/B ขาย USD spot ที่ 25.19 ซื้อ USD FWD กลับที่ 25.25 ขาดทุน 0.06 บาท หรือร้อยละ 0.95 ต่อปี เพราะฉะนั้นต้นทุนจะเป็นร้อยละ 7.95 ต่อปี ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึง "Spread" และภาษีการค้า (Withholding tax)

ดังนั้น จะมีเงินบาทเข้ามา 25.19 ล้านบาท ต้นทุนร้อยละ 7.95 เป็นเวลา 3 เดือน หากนำไปเปรียบเทียบกับวิธีอื่น เช่น ไปกู้เงินบาทระหว่างธนาคารในเงื่อนไขแบบเดียวกัน เสียดอกเบี้ยเท่าไร ถ้ามีต้นทุนร้อยละ 8.0 หรือถ้านำเอาตราสารทางการเงินออกขาย ถ้ามีต้นทุนสูงกว่าร้อยละ 7.95 ก็จะเลือกทำ Swap S/B แต่ถ้าสามารถหาเงินฝากประจำ (Time deposit) 3 เดือน ดอกเบี้ยร้อยละ 7.25 บวกต้นทุนต่าง ๆ แล้วต่ำกว่าร้อยละ 7.95 ก็จะเลือกรับฝากเงิน

2. Swap Buy/Sales (B/S) เป็นการซื้อเงินตราต่างประเทศทันที แล้วขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ธนาคารที่ทำ Swap B/S มักเป็นกลุ่มที่มีเงินบาทเหลือ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ไทย โดยถือเป็นการนำเงินบาทไปลงทุน (Local currency lending) โดยทำ Swap Buy/Sales (B/S) ตามตัวอย่าง ถ้าทำ Swap B/S ก็จะได้เงินดอลลาร์ สรอ. เข้ามา 1 ล้านดอลลาร์ แล้วจ่ายเงินบาทออกไป 25.19 ล้านบาท โดยเงินบาทจะได้คืนมาในอีก 3 เดือนข้างหน้า การพิจารณาว่าสมควรจะทำ Swap B/S หรือไม่ ก็ให้ดูว่าเงินบาทที่จ่ายไปได้ผลตอบแทนเท่าไร โดยดูที่เงินดอลลาร์ สรอ. เอาไปฝากไว้ว่าให้ผลตอบแทนเท่าไร สมมติว่าได้ดอกเบี้ยร้อยละ 6.9 เทียบกับ Swap point ที่ได้คือ ซื้อที่ 25.19 ขายที่ 25.25 มี Swap point เท่ากับ 0.06 หรือร้อยละ 0.95 เพราะฉะนั้นผลตอบแทนทั้งสิ้นเป็นร้อยละ 7.85 (6.9+0.95) การทำ Swap นอกจากสามารถบริหารหนี้แล้ว ยังสามารถบริหารสินทรัพย์ได้ด้วย เพราะการทำ Swap B/S ทำให้เกิดผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่เป็นเงินบาท เพราะ Swap B/S นั้น ซื้อทันที (spot) ที่ 25.19 ขายล่วงหน้า (FWD) ที่ 25.25 ได้ผลตอบแทนร้อยละ 7.85 ส่วนการทำ Swap S/B เสีย Exchange loss 0.06 บาท หรือมีต้นทุนร้อยละ 7.95 ดังนั้น ทั้งสองฝ่ายจึงต้องตกลงซื้อขายกันได้

ตัวอย่างการเสนอราคาในการทำ swap นั้นจะใช้วิธีการเช่นเดียวกับการเสนอราคาในการซื้อขายล่วงหน้า ตัวอย่างการเสนออัตราซื้อขายในตลาดสากลเป็นดังนี้

	USD/DEM	
Spot	1.5710	- 1.5720
FWD 1 Month	100	- 90
FWD 2 Months	190	- 180
FWD 3 Months	280	- 270

ในกรณีของ USD/DEM ถ้ามีลูกค้ามาขอทำรายการ swap โดยใช้ Bid Rate ซึ่งผู้ค้าเป็นผู้กำหนดคือที่ 100 เช่น ลูกค้าจะบอกว่า "OK AT 100 DO A SWAP FOR 1 MONTH" ในที่นี้จะหมายความว่า

1. ผู้ค้าซึ่งเป็นผู้เสนอราคาจะต้องขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนี (Spot USD/DEM) ให้แก่ลูกค้าในราคา 1 ดอลลาร์ สรอ. = 1.5720 มาร์ค
2. ผู้ค้าซึ่งเป็นผู้เสนอราคาจะต้องซื้อล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนี (FWD 1 Month USD/DEM) จากลูกค้าในราคา 1 ดอลลาร์ สรอ. = 1.5620 มาร์ค (1.5720-0.0100)

ในทางกลับกันถ้ามีลูกค้ามาขอทำรายการ swap ทางด้าน Offer Rate ซึ่งผู้ค้าเป็นผู้กำหนดในที่นี้คือที่ 90 โดยลูกค้าจะบอกว่า "OK AT 90 DO A SWAP FOR 1 MONTH" เช่นนี้จะหมายความว่า

1. ผู้ค้าซึ่งเป็นผู้เสนอราคา จะต้องซื้อทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนี (Spot USD/DEM) จากลูกค้าในอัตราดอลลาร์ละ 1.5710 มาร์ค
2. ผู้ค้าซึ่งเป็นผู้เสนอราคาจะต้องขายล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบมาร์คเยอรมนี (FWD 1 Month USD/DEM) ในอัตราดอลลาร์ละ 1.5620 มาร์ค (1.5710-0.0090)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการซื้อขายโดยวิธี swap ก็คือ

- 1) ซื้อในวันนี้และขายคืนให้ในเวลาอนาคตข้างหน้าตามแต่จะตกลงกัน
- 2) ขายในวันนี้และซื้อคืนสำหรับระยะเวลาในอนาคตตามแต่จะตกลงกัน

ทั้งนี้ทั้ง 2 กรณี ส่วนต่างระหว่างการซื้อและการขายคืนหรือการขายและซื้อคืนนั้น จะเท่ากับส่วนเพิ่ม (Premium) หรือส่วนลด (Discount) สำหรับระยะเวลานั้น ๆ พอดี

การพิจารณาความหมายของเสนออัตราตามวิธี Swap

กรณีเป็นส่วนเพิ่ม	Spot USD/BHT	25.45/50
	3 months Swap	20/30
	3 months Outright forward	25.65/80
กรณีเป็นส่วนลด	Spot USD/JPY	127.85/90
	3 months Swap	1.20/1.05
	3 months Outright forward	126.65/126.85

มีข้อสังเกตคือ ทางด้านส่วนเพิ่มค่าของ Swap Bid ที่ 20 จะน้อยกว่าค่าของ Swap Offer ที่ 30 ส่วนทางด้านส่วนลดนั้นค่าของ Swap Bid ที่ 1.20 จะมากกว่าค่าของ Swap Offer ที่ 1.05

โดยทั่วไป การซื้อขายโดยวิธี Swap จะเป็นการ Deal Spot against Forward แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนี้เสมอไป อาจจะเป็นการ Deal Forward against Forward ก็ได้ เช่นการซื้อล่วงหน้า 3 เดือนและขายล่วงหน้า 6 เดือนพร้อมกันไปเลย นอกจากนี้ยังมีการทำรายการ Swap ในระยะเวลาสั้น ๆ ด้วย เช่น Value Today against Tomorrow, Today against Spot หรือ Tomorrow against Spot

เหตุผลสำคัญในการซื้อขายโดยวิธี Swap ก็เพื่อต้องการแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลหนึ่งซึ่งมีอยู่ในมือหรือสามารถหามาได้ง่าย โดยแลกกับเงินตราอีกสกุลหนึ่งที่ต้องการหรือหาได้ไม่ได้ง่าย จากตัวอย่างในหัวข้อเรื่องวิธีการคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า จะเห็นได้ว่าเมื่อธนาคารซื้อล่วงหน้าซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาทจากลูกค้าแล้ว ธนาคารก็จะป้องกันความเสี่ยง โดยการขายทันทีซึ่งดอลลาร์ สรอ. เทียบบาท ซึ่งเป็นผลให้ธนาคารขาดดุลในเงินดอลลาร์ สรอ. และเกินดุลในเงินบาท จึงต้องกู้เงินดอลลาร์ สรอ. และฝากเงินบาทไว้ในที่นี้แทนที่ธนาคารจะป้องกันความเสี่ยงโดยวิธีการดังกล่าว ก็อาจจะใช้วิธีการทำรายการ Swap แทน โดย

Swap BUY/SELL USD/BHT

	1. ซื้อ Spot USD/BHT และ
	2. ขาย FWD USD/BHT 1 Month

ในที่สุดธนาคารจะสามารถป้องกันความเสี่ยงได้ทั้งในด้านอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Position) และในด้านเงินสดหมุนเวียน (Cash Position) ซึ่งสะดวกและประหยัดเวลากว่า

ประโยชน์อีกประการหนึ่งของการซื้อขายโดยวิธี Swap คือใช้เป็นเครื่องมือในการหาเงินบาทเพื่อนำไปหาผลประโยชน์ ทั้งนี้โดยการกู้เงินตราต่างประเทศสกุลใดสกุลหนึ่งที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเงินบาท และทำการซื้อขายโดยวิธี Swap เพื่อเปลี่ยนให้เป็นเงินบาท ตัวอย่าง การกู้เงินตราต่างประเทศ เช่น กู้เงินสกุลดอลลาร์ สรอ. (USD) โดยกำหนดให้

- อัตราดอกเบี้ย USD 1 เดือน เท่ากับร้อยละ 8
- Spread ร้อยละ 0.5
- Interbank Spot Rate = 25.20
- FWD Rate 1 เดือน = 25.25
- Withholding Tax ร้อยละ 10 ของดอกเบี้ยจ่าย

มีขั้นตอนดังนี้

Swap	{	1) กู้ USD ระยะเวลา 1 เดือน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8.5 ต่อปี (8+0.5)
		2) ขาย USD ที่ภูม่านั้นเทียบบาทในอัตรา 25.20
		3) ซื้อ FWD USD/BHT ระยะเวลา 1 เดือน ในอัตรา 25.25

การคำนวณต้นทุนของเงินกู้ ประกอบด้วย

1) ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจ่าย (Interest Cost)	
- อัตราดอกเบี้ย	8.50%
- Withholding Tax	<u>0.85%</u>
	9.35%

2) ต้นทุนของการทำรายการ Swap

$$\text{Swap COST} = \frac{R_f - R_s}{R_s} \times \frac{360}{n} \times 100$$

Rs   n

โดยที่

$$R_f = \text{Forward Rate}$$

$$R_s = \text{Spot Rate}$$

$$n = \text{days}$$

$$\text{Swap COST} = \frac{25.25 - 25.20}{25.20} \times \frac{360}{30} \times 100$$

$$= 2.3809 \%$$

3) Total Costs = 9.35 + 2.3809 = 11.7309%

จะเห็นได้ว่าธนาคารสามารถที่จะใช้การซื้อขายโดยวิธี Swap ในการกู้เงินตราต่างประเทศสกุลใด ๆ ก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีความเสี่ยงที่เกิดจากอัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลง (Exchange Risk) และธนาคารก็สามารถรับรู้ต้นทุนที่แน่นอนจากการกู้เงินจำนวนนั้น ๆ ได้ในทันทีที่ตกลงกู้

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยน

1) อุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศ เป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนจะมากขึ้นหรือน้อยลงจะขึ้นอยู่กับปัจจัยนี้ อุปสงค์ของเงินตราต่างประเทศ หมายถึง จำนวนเงินตราต่างประเทศที่ประเทศใดประเทศหนึ่งต้องการใช้ในขณะใดขณะหนึ่ง ณ ระดับอัตราแลกเปลี่ยนระดับต่าง ๆ จำนวนเงินตราต่างประเทศที่ประเทศต้องการใช้นาน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าเข้า จำนวนเงินทุนที่ต้องการส่งออกนอกประเทศ (Capital outflow) และจำนวนเงินโอนหรือบริจาคที่ต้องการส่งออกนอกประเทศ แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดได้แก่ ปริมาณสินค้าเข้าจะกำหนดปริมาณเงินตราต่างประเทศที่ต้องการใช้และการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน เช่น กรณีที่ประเทศส่งสินค้าจากต่างประเทศทั้งหมดจำนวนเงินตราต่างประเทศที่ประเทศต้องการใช้เพื่อจ่ายเป็นค่าสินค้าเข้าจะขึ้นอยู่กับมูลค่าของสินค้า ถ้าประเทศส่งสินค้าเข้ามามาก ราคาสินค้าเข้าถูก และถ้าส่งสินค้าเข้าน้อย ราคาสินค้าเข้าแพง ซึ่งสามารถจะกล่าวได้ว่า ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนสูง (ใช้เงินบาทมากขึ้น เพื่อแลกกับเงินดอลลาร์ สหรัฐ.) จำนวนเงินตราต่างประเทศที่คนในประเทศต้องการมีน้อย เพราะเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนสูง ราคาสินค้าเข้าจะแพง จึงสั่งน้อย และจำนวนเงินตราต่างประเทศที่ต้องการนำไปซื้อสินค้ามีน้อย ในทางตรงข้ามถ้าอัตราแลกเปลี่ยนต่ำ (ใช้เงินบาทจำนวนน้อยลง เพื่อแลกกับเงินดอลลาร์ สหรัฐ.) จำนวนเงินตราต่างประเทศที่คนต้องการมีมาก เพราะเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนต่ำ ราคาสินค้าเข้าจะถูกจึงสั่งสินค้าเข้า และจำนวนเงินตราต่างประเทศที่ต้องการนำไปซื้อสินค้าจึงมีมาก สำหรับการโอนเงินตราออกไปต่างประเทศจะมีผลให้ความต้องการในเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่มักจะไม่ขึ้นกับอัตราแลกเปลี่ยน คือ แม้ว่าอัตราแลกเปลี่ยนจะไม่เปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลง ก็ยังคงมีความ

ต้องการในการโอนเงินตราออกไปต่างประเทศ และทำให้อุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น

ส่วนอุปทานของเงินตราต่างประเทศ หมายถึง ปริมาณเงินตราที่มีอยู่ในระบบเศรษฐกิจ ในขณะที่โดยขณะหนึ่ง ๗ ระดับอัตราแลกเปลี่ยนต่าง ๆ กัน ซึ่งจะมากน้อยขึ้นอยู่กับ การส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ เงินทุนที่ไหลเข้าประเทศ (Capital Inflow) และเงินโอนหรือบริจาค อุปทานของเงินตราต่างประเทศของประเทศใดประเทศหนึ่งจะหาได้จากอุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศของอีกประเทศหนึ่ง กล่าวคือ กรณีที่ส่งสินค้าออกไปสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกามีความต้องการสินค้าเข้า (สินค้าออกจากประเทศไทย) มาก เงินดอลลาร์ สรอ. เป็นอุปสงค์ของเงินดอลลาร์ สรอ. ดังนั้นถ้าอัตราแลกเปลี่ยนสูง (ใช้เงินบาทมากเพื่อแลกกับเงินดอลลาร์ สรอ.) อุปทานจำนวนเงินตราต่างประเทศ (เงินดอลลาร์ สรอ.) จะต่ำ และถ้าอัตราแลกเปลี่ยนต่ำ (ใช้เงินบาทน้อยเพื่อแลกกับเงินดอลลาร์ สรอ.) อุปทานจำนวนเงินตราต่างประเทศ (เงินดอลลาร์ สรอ.) จะสูง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ถ้าในประเทศมีความต้องการเงินตราต่างประเทศมาก ซึ่งได้แก่ การนำเข้ามาก ความต้องการซื้อเงินตราต่างประเทศมีมากกว่าความต้องการขายเงินตราต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างตราต่างประเทศเทียบกับเงินบาทจะสูงขึ้น (ค่าเงินบาทจะต่ำลง) ใช้เงินบาทมากเพื่อแลกเงินตราต่างประเทศ หรือในกรณีที่ความต้องการเงินตราต่างประเทศน้อยลง ได้แก่ การส่งออกมาก (ได้รับเงินตราต่างประเทศเข้ามา) ความต้องการซื้อเงินตราต่างประเทศมีน้อยกว่าความต้องการขายเงินตราต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินตราต่างประเทศเทียบกับเงินบาทจะต่ำลง (ค่าเงินบาทจะสูงขึ้น ใช้เงินบาทน้อยเพื่อแลกเงินตราต่างประเทศ)

2) สภาวะทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การค้าระหว่างประเทศ ราคาสินค้านำเข้า ราคาสินค้าส่งออก และราคาสินค้าเปรียบเทียบ การไหลเข้าและการไหลออกของเงินทุนและดุลการชำระเงิน อัตราความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ประเทศที่มีอัตราเงินเฟ้อสูง ทำให้ค่าของเงินตราสกุลนั้นลดลง สภาวะทางเศรษฐกิจเป็นผล เนื่องจากการดำเนินนโยบายการเงินและการคลังของรัฐบาล

3) ดุลการชำระเงิน (Balance of payment) ได้แก่ ดุลการค้า (Trade balance) ดุลบัญชีเดินสะพัด (Current balance) และ Basic balance

4) อัตราดอกเบี้ย (Interest rates) เพิ่มขึ้นได้จากภาวะเงินตึงตัว จากนโยบายทางการเงินเพื่อป้องกันเงินเฟ้อหรือเพื่อเพิ่มค่าของเงินสูงขึ้น เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงจะมีผลให้อัตราซื้อขายเงินทันที (Spot rate) สูงขึ้น และในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยต่ำลงจะทำให้เงินสกุลนั้นลดลง ตัวอย่างเช่น ผลต่างของอัตราดอกเบี้ยระหว่างเงินตรา 2 สกุล อัตราดอกเบี้ย

ที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยตามที่ประกาศไว้ (Real and nominal interest rates) และ จิตวิทยาของประชาชนต่อการเปลี่ยนแปลง (Reverse psychology)

5) การใช้เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ ระเบียบหรือกฎเกณฑ์ของธนาคาร กลางหรือธนาคารพาณิชย์เกี่ยวกับขนาดของฐานะประจำวัน ซึ่งเป็นการเพิ่มหรือลดสภาพ Short position ทันทิ ซึ่งก่อให้เกิดความต้องการ (Demand) ในสกุลเงินต่าง ๆ หรือการกำหนด จำนวนเงินสำรอง (Reserve) ขั้นต่ำ ซึ่งเป็นผลให้เงินสกุลนั้นแข็งขึ้นเป็นการชั่วคราว

6) การคาดคะเนในอนาคต เป็นผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน ในอนาคต

7) อื่น ๆ ได้แก่ สถานภาพทางการเมือง (Political environment) และ ความสามารถในการชำระหนี้ (Debt servicing capacity)

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ย

1) ความต้องการถือเงินและปริมาณเงิน (Demand and supply of money) เป็นผลที่สืบเนื่องมาจาก การดำเนินนโยบายการเงินและการคลังของรัฐบาล ความสามารถในการระดมเงินออมของสถาบันการเงิน ระดับราคาสินค้า และรายได้ประชาชาติ เป็นต้น

2) อัตราเงินเฟ้อและการคาดคะเนอัตราเงินเฟ้อในอนาคต (Inflation rate and expectations on inflation) ได้แก่

- ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค
- ปริมาณเงินในระบบ
- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจากธนาคารกลาง
- รายได้ประชาชาติ
- อัตราการเพิ่มของสินเชื่อ
- ระดับการว่างงาน

สถาบันที่เกี่ยวข้องในการ เสนออัตราแลกเปลี่ยน

1. **ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange Equalization Fund, EEF)*** เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดจัดสรรทุนสำรองเงินตราเกินจำนวนธนบัตรออกใช้ พ.ศ. 2498 เพื่อทำหน้าที่รับซื้อและขายเงินตราต่างประเทศกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ป้องกันการเคลื่อนไหวผิดปกติของอัตราแลกเปลี่ยนในท้องตลาด และรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราให้มีเสถียรภาพเหมาะสมกับสถานะการณ์เศรษฐกิจและการเงินของประเทศ การดำเนินงานของทุนรักษาระดับฯ มีนโยบายหลักที่สำคัญคือ การรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน การดำเนินงานของทุนรักษาระดับฯ ในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน และให้อัตราแลกเปลี่ยนมีแนวโน้มการเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่สอดคล้องกันกับเป้าหมายนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้หน้าที่ของทุนรักษาระดับฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน คือ

1.1 ความคุมการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในแต่ละวันไม่ให้เปลี่ยนแปลงมาก จนเป็นผลกระทบกระเทือนต่อการค้าและการชำระเงินตราต่างประเทศ และทำให้สามารถรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนได้ตามที่ต้องการ และเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับนโยบาย เศรษฐกิจของรัฐบาล

1.2 **เข้าแทรกแซง (Intervention)** โดยจะเข้ารับซื้อและขายเป็นแหล่งสุดท้ายในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน วิธีการแทรกแซงของทุนรักษาระดับฯ มี 2 วิธีคือ

ก. **เข้าแทรกแซงอัตราแลกเปลี่ยน (Rate Intervention)** กล่าวคือ ทุนรักษาระดับฯ จะเข้ากำหนดอัตราแลกเปลี่ยนในกรณีที่อัตราแลกเปลี่ยนมีการเปลี่ยนแปลงมากเกินไป ซึ่งอาจจะทำลายเสถียรภาพของเงินบาท

ข. **เข้าแทรกแซงปริมาณการซื้อขาย (Amount Intervention)** กล่าวคือ ทุนรักษาระดับฯ จะรับซื้อส่วนเกินความต้องการของตลาด และขายชดเชยส่วนขาดของตลาด

นอกจากนั้นการเข้าแทรกแซงของทุนรักษาระดับฯ ยังคำนึงถึงการควบคุมปริมาณเงินในการใช้จ่ายในประเทศให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมไม่ให้ขาดแคลนเงินที่ใช้ในประเทศหรือไม่ให้ปริมาณเงินมีมากเกินไปเกินความต้องการ

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ก., หน้า 150.

1.3 กำหนดผลแตกต่างระหว่างราคาซื้อขาย (Spread) เนื่องจากการซื้อขายนั้น ธนาคารพาณิชย์เป็นตัวแทนของธนาคารแห่งประเทศไทยในการซื้อขาย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายและต้นทุนเพื่อการนี้ และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย จึงมีการกำหนดผลต่างเพื่อให้คุ้มกับค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่เกิดขึ้น จึงมีการกำหนดอัตราซื้อต่ำสุด และอัตราขายสูงสุดขึ้น

2. ตัวแทนรับอนุญาต หมายถึงตัวแทนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศและเครดิตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit) ซึ่งต้องมีการดำเนินงาน และจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศกระทรวงการคลัง และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ระเบียบพิธีการที่กำหนดไว้ในคำสั่งให้ไว้แก่ตัวแทนรับอนุญาต หน้าที่ของตัวแทนรับอนุญาตจึงเกี่ยวข้องกับ

2.1 การซื้อเงินตราต่างประเทศเพื่อชำระค่าสินค้าที่นำเข้า หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่นนำติดตัวไปต่างประเทศหรือส่งออก

2.2 การขายเงินตราต่างประเทศที่ได้มา และส่งเงินบาทเข้าบัญชีผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ และรับเงินบาทจากบัญชีผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ

2.3 การโอนเงินและชำระเงินตราต่างประเทศ เช่น การเปิดเครดิตเตอร์ออฟเครดิต

3. ลูกค้าตัวแทนรับอนุญาต ได้แก่ บุคคล หรือองค์การธุรกิจต่าง ๆ ที่เป็นลูกค้าของตัวแทนรับอนุญาต ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 2 ประเภทคือตัวแทนซื้อเงิน และบริษัทการค้า

4. นายหน้า (Broker) ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการติดต่อซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์ โดยจะทำการติดต่อสอบถามอัตราที่มีธนาคารต้องการเสนอซื้อและอัตราที่มีธนาคารต้องการเสนอขายจากหลาย ๆ ธนาคาร และนำธนาคารที่มีอัตราเสนอซื้อและอัตราเสนอขายในอัตราเดียวกัน (ระดับเดียวกัน) มาติดต่อซื้อขายกัน ซึ่งนายหน้าจะได้รับค่าธรรมเนียมจากธนาคารผู้ขายเป็นอัตราต่อรายการดังนี้

จำนวนเงิน	อัตราค่านายหน้า (บาท)
1,000,000 ปอนด์สเตอร์ลิง	4,500
1,000,000 ดอลลาร์ สรอ.	750
1,000,000 มาร์คเยอรมัน	1,500
1,000,000 ดอลลาร์ฮ่องกง	750

ส่วนเงินตราสกุลอื่น ๆ แล้วแต่จะตกลงกัน แต่ส่วนใหญ่จะใช้เทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ. เป็นหลัก ธุรกิจนายหน้าได้มีบทบาทในการเป็นตัวกลางในการติดต่อซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ระหว่างธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารพาณิชย์ผู้ขายต้องการที่จะขายในอัตราที่สูงที่สุด ส่วนธนาคารพาณิชย์ผู้ซื้อต้องการที่จะซื้อในอัตราที่ต่ำที่สุด จึงมีการต่อรองกัน การติดต่อโดยตรงมักจะกระทำไม่สะดวก เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีจำนวนมาก เพื่อประหยัดเวลาจึงติดต่อผ่านนายหน้า เพื่อตกลงทำธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศทันที (Spot) การดำเนินธุรกิจล่วงหน้า (Forward) และซื้อขายโดยวิธี Swap ซึ่งเงินตราต่างประเทศสกุลต่าง ๆ

ชนิดของ เอกสารที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน

ชนิดของ เอกสารที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสำหรับเงินตราสกุลต่าง ๆ ที่ใช้กันมากคือ

1. ธนบัตร เช็คเดินทาง เป็นตราสารที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน ซึ่งอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดของธนบัตรแตกต่างกันไปตามชนิดของเงินตราสกุลต่าง ๆ ซึ่งมีอัตราต่ำกว่าอัตรารับซื้อตั๋วเงิน สำหรับเช็คเดินทางธนาคารพาณิชย์จะส่งไปเรียกเก็บกับบริษัทออกเช็คเดินทาง โดยคิดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราตามสกุลในเช็คเดินทางในอัตราตั๋วเงิน ๗ วันที่เรียกเก็บ
2. ตั๋วเงิน, ตั๋วสินค้าตามเลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of credit) หรือใบสั่งซื้อ (Purchase Order), ดราฟท์ (Draft) หรือตราสารที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตั๋วเงิน การเสนออัตราแลกเปลี่ยนในการซื้อนั้นจะแตกต่างกันตามระยะเวลา เพราะเสียเวลาในการเรียกคืนและเสี่ยงภัยในการขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยน จะมากน้อยขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยขณะนั้น และระยะเวลาในการเรียกเก็บ ดังนั้นอัตรารับซื้อตั๋วเงินหรือ เอกสารคล้ายคลึงกับตั๋วเงินจึงมีอัตราต่ำกว่าอัตราซื้อธรรมดา
3. การซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศโดยทางโทรเลข (cable) ผู้ที่ต้องการจะแลกเปลี่ยนเงินตราทางโทรเลข โดยให้ธนาคารพาณิชย์ติดต่อธนาคารต่างประเทศ การจ่ายเงินจะกระทำทันทีไม่เสียเวลาในการส่งจ่าย อัตรารับซื้อทางโทรเลขสูงกว่าอัตรารับซื้อตั๋วเงินหรือธนบัตร เช็คเดินทาง
4. การซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศทางโทรพิมพ์ สามารถกระทำได้รวดเร็ว สะดวก แต่เสียค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า ซึ่งเป็นที่นิยมในการติดต่อซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์กับธนาคารตัวแทนนอกประเทศ หรือการซื้อขายเงินตราต่างประเทศไปยังธนาคาร

ในประเทศต่าง ๆ กรณีที่ลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ต้องการใช้บริการในการส่งโทรทิมพ์ จำเป็นต้องเสียค่าธรรมเนียม นอกเหนือจากอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราสกุลต่าง ๆ โดยปกติจะเสียเล็กน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับระยะทางและระยะเวลาในการติดต่อ

5. การซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศทางสวิฟท์ เป็นที่นิยมใช้ในการติดต่อซื้อขายเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์ เช่นเดียวกับการซื้อขายผ่านทางโทรทิมพ์ แต่การซื้อขายเงินตราที่ผ่านทางสวิฟท์จะสามารถกระทำได้รวดเร็ว ปลอดภัย และเสียค่าใช้จ่ายถูกกว่าทางโทรทิมพ์ จึงเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในการติดต่อซื้อขายเงินตราต่างประเทศในปัจจุบัน